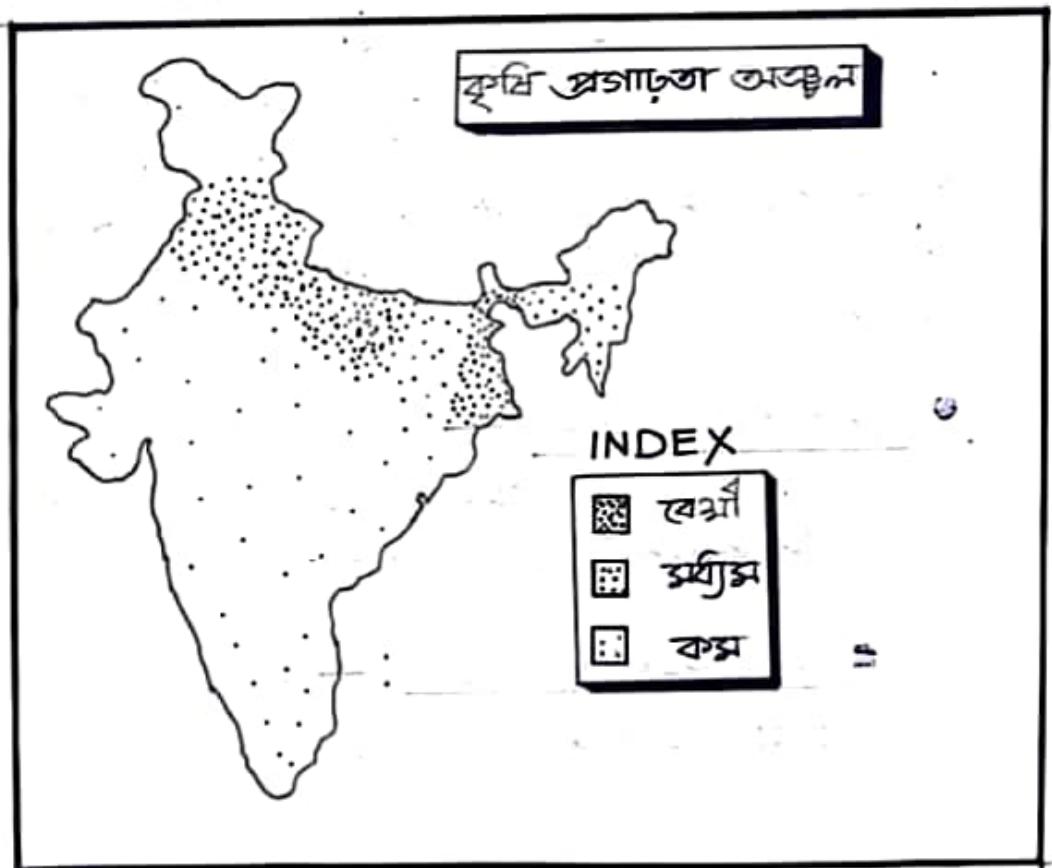

■ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରଜାଡ଼ତା : —

କୋମୋ ଅବଳି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସହ୍ୟେ ଅବଶ୍ୟ ଉପରେ
ଏ ଧର୍ମଶୂଳ ଭାଷ ଦେଉଥୁଁ ବା ଯେମନ୍ ତାଙ୍କୁ ଏହାକୁ ହୁଏ
ତାକେ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରଜାଡ଼ତା ବନ୍ଦ ହୁଏ ।

- ଭାଷ୍ୟ ପ୍ରଜାଡ଼ତା (CI) = $\frac{\text{ଆଟ୍ ଭାଷ୍ୟ ଉପରେ}{\text{ନେଟ୍ ଭାଷ୍ୟ ଉପରେ}} \times 100$
- ବୈଭିଧ୍ୟ — (i) ଭାଷ୍ୟ ବା ବୃକ୍ଷ ପ୍ରଜାଡ଼ତା ହଲ ବୃକ୍ଷ
ଆମକଣିକ୍ ପ୍ରଥିନ ହୁଏବା ।
(ii) ବୃକ୍ଷ ପ୍ରଜାଡ଼ତା କୋମୋ ଅନ୍ତରେ
ଉପରେ ବ୍ୟାବହାରେ ଦର୍ଶାଯ ହୁଏବା ।
(iii) ଜନଧୀନ, ଉଚ୍ଚବଳନୀନ ବୀତେ ବୃକ୍ଷ
ଅନ୍ତରେ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରଜାଡ଼ତାକେ ପ୍ରତିବିତ୍ କରେ ।
(iv) ଯେଥାମେ ବୃକ୍ଷବ୍ୟ ପ୍ରଜାଡ଼ତା ବେଳୀ ମେଘାନେ
ପତିତ ଉପରେ ପବିତ୍ରାନ ବନ୍ଦ ।

② Arabian Sea Islands :

- ഗോദ സാമ്രാജ്യ ദീപിന് - പാഞ്ചാസ്ത്ര (Lakshadweep),
മിനികു - (Minicoy), അമിനിഡി (Aminidivi) പ്രാചൃതി കൊസ്റ്റലൂക്ക്-
ഗ്രേറ്റർ |
- ഏഷ്യൻ ഭേദഗതി ദീപിന് സജൂനിൽ പ്രഥമ ദീപി |
- ലാക്ഷാസ്ത്രപ്രാഥമനി ഇല കാവരാട്ടി (Kavaratti) |
- ഗോദ സാമ്രാജ്യ കേരള ദേശ ദീപി കുള്ളു ദീപി ഇല ദിം (Diu),
ഡാ ക്രോസ്സിംഗ് ബേക്കൽ ദാദര തെ നജർ കുളീ ഫൈം ദമന ദി-
ഡി (DNHDD) ദേശ കേരളവിഭാഗം |

Significance of the Islands :

① പാർപ്പന ശില്പം : ദേശത്തെ ദീപികൾ മേഖലയിൽ പ്രാചൃതികളോ
ഗോദത്തെ വഴു പാർപ്പക ദ്രോഗ ദ്രോഗ പ്രക്രിയ പ്രമാണ ഗോദന |

② കേപ്പാട്ടി ഭേദഗതിപ്പല :
ദിങ്കാ, കൊറ്റായാ, മേരിനുലിഡ്
പ്രാചൃതി ഗോദിസ കേപ്പാട്ടി പ്രാചൃതിക
വാദ്യക്രമി ഇല
ഗോദമാന തെ നിശ്ചയ ദീപിപ്പല്ല |

ആന രാഘവ :

① ഗോദ സാമ്രാജ്യ ദീപിഗുലി ദേശത്തെ
കല്യാണ ശാമ്രക്ഷാമല തെ ദൈവമാദിസ്ഥാന |

② ഗോദ സംക്ഷിപ്ത ട്രിമീനിയാമുഹ കാവരാട്ടി
വജ്ഞാപ്രസാഗവീംഗ ദീപിഗുലി കാവീര ദിംകു
ചക്ര ദേശ കിഴുച്ച ദൈവിക്കൾ |

③ മുസ്ലിം ഓഫെൻ : ദാരിദ്ര്യ
ദീപി ഭേദഗതിപ്പല ഗോദ മുസ്ലിം

ഗോദന ഫ്രേഡ | ഏഷ്യൻ ദേശ ദീപി മുസ്ലിം ഓഫെൻ കരൾ |

④ നീ-വാദ : പ്രതിഭാവ തെ കുറു മഹാസാമ്രാജ്യ ദേശത്തെ ഗോദിപ്പത്
വള്ളായ വാദ എടു ദീപിഗുലിൽ നീ-വാദ ഗോദ |

⑤ കാർക്കിശില്പം : വനഭ്യ മഹാദിവിഭിക കിലാക്ക തെ കാർക്കിശില്പം കിലാക്ക
ചട്ടേ |

⑥ കുട്ടി ശില്പം : ഹാഡ്, കുട്ടിക്കാമ്പ്, ദൈശലാക്ക കാർഘാനാ ഗൃഡ കീർജ്ജ |

Prepared by: Manojit Haldar

M.Sc in Geo (K.U)

D.Ed.Ed (NIOS), B.Ed (K.U)

M- 9647029921

■ জ্বত বিপুর বলতি কি বোধায়? —

প্রাচীনোত্তর ভারত প্রতৰে দক্ষাকে অপারেশন ফ্লাড বজ্জ্বল চান্দু করে খুব কাজ এজান হৃষি ক্ষেপাদনের প্রয়োগে অস্তুতপূর্ব ও ঐতিহাসিক উন্নয়ন ধারা অকে জ্বত বিপুর বলে।

● নামকরণ: —

গুরু, অহিষ্ঠ, ছাগনের হৃষির রূপ আদৃ হওয়ায় অকে জ্বত বিপুর বলা ইচ্ছা।

● জনক: —

ড: জিমি কুরিয়ার-কে জ্বত বিপুর জনক বলা ইচ্ছা।

● পটভূমি: —

জ্বত প্রাচীনতা নাড়ু পর্যন্তে ১৭০ মান পর্যন্ত হৃষি ক্ষেপাদন বৃক্ষে ছিল পিণ্ডিতীনা। কেবল পর্যবেক্ষণ ক্ষমতার্থীদের জন্যে হ্যারি বিপুর দক্ষিণ পূর্বে ১৯৬৫ মার্চে National Dairy Development Board (NDDB) আগমন করেন। ১৯৭০ মাঝে NDDB অপারেশন ফ্লাড (Operation Flood) প্রকল্পের আবৃত্তে হৃষি ক্ষেপাদন শুরু করে। অটো অধনও পর্যন্ত হৃষিকে বৃহত্তর হৃষি ক্ষেপাদনের প্রকল্প।

● উদ্দেশ্য: — (i) হৃষি পর্যবেক্ষণ একিত্বের প্রাপ্তি প্রয়োগ, পরিবহন ও হিমাঘরে প্রাপ্ত প্রয়োগ।

(ii) হৃষি ও হৃষি জাত প্রক্রিয়ার ক্ষেপাদন করা,

(iii) হৃষি পর্যবেক্ষণ একিত্বের উচ্চতার প্রযোগ প্রয়োগ করা,

(iv) একিত্বের প্রয়োগ প্রয়োগ করা।

■ আবৃত্তীয় বৃক্ষিতে প্রবৃজ বিপ্লবের প্রতি আন্দোলন
কর।

ধাটের দমকে আবৃত্তীয় বৃক্ষিকগতে উন্নত আর্বুনিক
বৃক্ষি প্রযুক্তি ব্যাবহার করে অন্তর্গত বৃক্ষি উৎপাদন
যে অস্ততপূর্ব উন্নয়নকে প্রবৃজ বিপ্লব বলে।

বৃক্ষিজ মধ্যের রং প্রবৃজ হওয়ায় অবশেষে প্রবৃজ বিপ্লব
বন্মা হচ্ছে।

● জনক —

ড. অম. এম. আর্মানাথজ আবৃত্ত প্রবৃজ
বিপ্লবের জনক।

● প্রবৃজ বিপ্লবের উপাদানসমূহ —

12টি প্রধান উপাদানের ওপর ভিত্তি করে
আবৃত্ত প্রবৃজ বিপ্লব ঘটেছে। অগু উপাদানগুলি ইন্দ

- (i) উচ্চফলনশীল বীজ (ii) জননেচ
- (iii) বৃক্ষার্থনিক সাধ্যে ব্যাবহার (iv) কর্ণটেনামকের ব্যাবহার
- (v) জলিয়ে অকর্ণীকরণ (vi) প্রতিশ্রীদ্ধার (vii) বৃক্ষিত
অন্তর্দান (viii) আর্মান বৈদ্যুতিকরণ (ix) আর্মান
পরিবহনের উন্নতিপার্ক (x) বৃক্ষি এন্টিপাতি ব্যাবহার
- (xi) প্রকল্প অন্তর্কার উন্নয়ন (xii) বৃক্ষি বিশ্ববিদ্যালয়
জ্ঞাননা

● প্রবৃজ বিপ্লবের প্রত্যাব —

আবৃত্তীয় বৃক্ষিতে প্রবৃজ বিপ্লবের
প্রত্যাব আন্দোলন করা হল —

■ মধ্য উৎপাদনে উন্নতি :— প্রবৃজ বিপ্লবের
প্রত্যাবে যীৱ ও গঢ় উৎপাদনে মাত্রা বৃক্ষুন হচ্ছে
পাথু, গমের উৎপাদন বৃদ্ধির জন্মে ড. অম. এম.
আর্মানাথজের অন্তর্দান উল্লঘণ্য।

⑤ Deccan Plateau :

ଭାରତୀୟ ମାଲାହୁମିଳ ମର୍ବିହୃଦୟ ଦୈଶ୍ୱରତିତ ଉଚ୍ଚଲାଭି ଇଲ-
ନାଖିନାଗତ୍ର ମାଲାହୁମି (Deccan Plateau)।

Topography (ପ୍ରକୃତି) :

- ଏହି ପ୍ରକୃତି ହାତିଗିରି ଏକ ଉତ୍ତରାଚାରୀ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଦ୍ୱାରାପାଇଁ, ନିମ୍ନ ପ୍ରକୃତି ପାଇଁ କିଳା ଦ୍ୱାରା ପାଇଁ ଗଠିତ ।
- ଯମ୍ଭୁ ମାଲାହୁମି ପାଇଁ ଏହି ସ୍ଥାନ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଉତ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନାଖିନାଗା କ୍ରମରେ ଦ୍ୱାରା ।
- ମାଲାହୁମି ଉତ୍ତର-ପାଞ୍ଜିଆ-
ଶେବ ଏକ ବିହାର ପଲାକ
ଅନ୍ଧା ରାଷ୍ଟ୍ରେ ବ୍ୟାପାର କିଳା
ଦ୍ୱାରା ପାଇଁ । କେତେ ଉତ୍ତର
ନାମ ଲାଭ ଉପରେ ଏହି
ଡେଜନ ପ୍ରିୟମ (Deccan Trap) ।

Deccan Trap (ଡେଜନ ପ୍ରିୟମ) :-

ନାଖିନାଗା ମାଲାହୁମି ଉତ୍ତର ପାଞ୍ଜିଆ-
ମହାବାହୁ ମାଲାହୁମି ଯାଲାହୁ ମାଲାହୁମି
(Lava plateau) ଲାଖାଶିଲ୍ପ ଦ୍ୱାରା
ଗଠିତ । ତଥା ଲାଖା ଗମା ଦ୍ୱାରା
କେତେ ଅଧିକ ଗନ୍ଧ ଏହି ପ୍ରେକ୍ଷଣି
ମାନ୍ୟନବିତ ପରିପାଳନ ଏହି ପାଞ୍ଜିଆ-
ହାତ୍ର ଯା ଶୀଘ୍ରତାନି ଦ୍ୱାରା । ଯମ୍ଭୁ
ମାଲାହୁମି ଟି ପାଇଁ ଏହି ପ୍ରତିଦିନିକ
ଶ୍ଵାସ ଶ୍ଵାସ ନୁହୁ (ଗାଢ଼) । ଏଥାରୁ
ଲାଖା ମାଲାହୁମିଟ ଡେଜନ ଟ୍ରାପ ଏହି
(ସୁହୌଡ଼ିଙ୍ଗ କାନ୍ଦ ଟ୍ରାପ କାନ୍ଦ)
ହେଲେ ଶ୍ଵାସ ଯା ଯିବିଧି । ଏଥାନାଗାର
କାନ୍ଦ ବ୍ୟାପାର କିଳା ଅଧିକ ଦ୍ୱାରା
କାନ୍ଦା ମାଟି ବା କୁଣ୍ଡଲୁଗିକ ଦ୍ୱାରା
ପାଇଁ ।

ଦୈଶ୍ୱରତିତ ପାଞ୍ଜିଆ- ଅସ୍ତ୍ରିମାଟ୍ ଦ୍ୱାରିନାଗା ମାଲାହୁମି ଦ୍ୱାରା
ବ୍ୟାପାର ଦ୍ୱାରା । ଏହି—

- ① ନାଖିନାଗା ମାଲାହୁମି ପାରତ ଦେଶ
- ଏବଂ ② ନାଖିନାଗା ମାଲାହୁମି ମାଲାହୁମି ଦେଶ

① ପାରତ ଦେଶ :

ପାରତ ଦେଶରେ ଚାହିଁ ଏହି ଏକ ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତର ମାନ୍ୟିତ । ଏହାର ଇଲ-

@ Western Ghat Mountain Range / Sahyadri Range

(ପାଞ୍ଜିଆ ଦ୍ୱାରା ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତ ଦେଶ / ମହାବାହୁ ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତ ଦେଶ) :-

- ଏହି ଏକି ପାରି ପାଇଁ ଶୁଦ୍ଧ ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତ ।
- Deccan Trap ଏବଂ ପାଞ୍ଜିଆ ଦେଶ ମହାବାହୁ ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତ ଏବଂ ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତର ଦେଶ ।
- ପାଞ୍ଜିଆ ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତ ମାର୍ବିହୃଦୟ ଇଲ-ବାହୁ ମାଲା (Vavu
Mala - 2339 ମିଟେର) ।

- ⑥ Karnataka Plateau (ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ): (ತುಳ್ಣಿ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ)
- ⇒ ಅಧಿಕ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿಯ ದಖಿನ ಪ್ರಥಿತ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿದ್ದೀಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ಏ ಅಧಿಕ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ಇಲ್ಲ । ಆಗಾಗೈ ಕಿಲೋ ಉಲ್ಲಂಘನೀಯಗೊಂಡಿತ್ತಾರೆ ।
 - ⇒ ಏಕೆ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿಯ ಸಹಿತ ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಷ ಹಿಂದು ಅಧಿಕಿಸಿದ್ದು ಗ್ರಹಣ ಮಾಲನಾದ (Malnad) ನಾಮ ಸಾರ್ಥಕಿತಿ ।
 - ⇒ ಏಕೆ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿಯ ಸ್ವರ್ತ ದ್ವಿತೀಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಮಸತ್ತಲ ಹಿಂದಿಂದಾಗ ಮಾಡನ (Maidan) ನಾಮ ಸಾರ್ಥಕಿತಿ ।
 - ⇒ ಪ್ರಥಾವಣಿಯ ಸರ್ಪಾಂತ ಶ್ವಾಸ ಶಾಶ್ವತ ನಾಗಾಢರ (Bababudam hills) ಮುಲ್ಲಾಯಂಗಿರಿ (Mullayangiri Peak), ಒಟ್ಟು ಉದ್ದೇಶ 1930 ಮಿಟ್ಟೆರೆ ।

Basic	Malnad	Maidan
ಭೇರ್	'ಮಾಲನಾದ' ಶಾಸ್ತ್ರವ ಭೇರ್ ಹೈನ್‌ಟ್‌ ಡ್ರಿಮಿ ಏ ಪಾರ್ಶ್ವಾಂತಿ ದ್ವಿತೀಯ	'ಮಾಡನ' ಶಾಸ್ತ್ರದ ಭೇರ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತ ಹಿಂದಿಂದಾಗ ।
ಪ್ರಥಾವಣಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ನಾಮ ಮಾಲನಾದ ।	ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿಯ ಸ್ವರ್ತಾಂಶದ ನಾಮ ಮಾಡನ ।
ಅಧಿಕಿತಿ	ಮಾಲನಾದ ಇಲ್ಲ ತುಳ್ಣಿ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ।	ಮಾಡನ ಇಲ್ಲ ಸಮಸ್ತಾಂತರ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ।
ಡ್ರಿತ್ಯ	ಮಾಲನಾದದ ಡ್ರಿತ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿ- ಬ್ರಹ್ಮಾಂತ ದ್ವಿತೀಯ ।	ಅಧಿಕಾರಿ-ಡ್ರಿತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತ ಕರ್ಮ ।
ಹೊರಿಂಜ	ಮಾಲನಾದ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿಯ ಹೊರಿಂಜ ಹೈನ್‌ಟ್‌ ಡೆಥೆಲಾಂಗ್‌ ।	ಅಧಿಕಾರಿ-ಹೊರಿಂಜ ಸಮತ್ವ ಪ್ರತಾರಿ ।

⑦ Telengana plateau (ತೆಲುಗೂಂಬಾ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ):

- ⇒ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿಯ ಸ್ವರ್ತ ತೆಲುಗೂಂಬಾ ರಾಜ್ಯ ತ್ವಾತ್ ಏಕೆ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ವಿಕ್ರಿತ । ಪರಿಂದ ಅಂತರಾಂತ ನಿಸ ವಿಲಾಪ್ತ ಗಾತ್ರಿತಿ ।
- ⇒ ಏಕೆ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿಯ ಅಂತರಾಂತ ಸಮಸ್ಯಾಂತರ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ।
- ⇒ ಪ್ರಥಾವಣಿ ರಾಜ್ಯದ ಶಾಶ್ವತ ಮಾತ್ರಾಂಳಾ ಪಾಹಡ (Satmala hills) ।

Significance of the Peninsular Plateau :

① ದ್ವಾರಿತ ಅಂತರಾಂತ: ದ್ವಾರಿತ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ಇಲ್ಲ ಪೊರ್ಚಿಟ್ ಲ್ರಾಹ್ಯ, ಕ್ರಿಲಾ, ತೆಂಜ, ಪ್ರತಾರಿ ಘರಿತ ಮಾಲಾದ ಸಮ್ಮಾನ । ಲ್ರಾಹ್ಯಾಂತ ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ಅಥವಾ ನಾಮ 'ಬ್ರಹ್ಮಾಂತ'
ಘರಿತ ಉದ್ದೇಶ ।

② ಕೃಷಿ ಅಂಶ: ಮಾಲಾಟ್‌ಮಿ ನದಿ ಪೊತ್ತಾಂಗ್ಲಿ ಹೈನ್‌ಟ್ ದ್ವಾರಾ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯದ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯ ।

③ ವಿಳಾಸಾಂತರಿತ: ಘರಿತ, ಕೃಷಿ ಓ ಬಂಕಾಂತಿತ ವಿಳಾಸ ವಿಳಾಸಾಂತರಾಗಿ ಶಾಖೆಗೆ ।

④ ಉಲ್ಲಂಘನೀಯತ್ವ: ನದಿ ಶುಲಿ ದ್ವಲ ಹಿಂಡ್ರ್ ದ್ವಾರಾ ಪಾಶ್ವಾನಯ ಅನುಭೂತಿ ।

⑤ ಆಂತರಾಂತ: ಸಾಂಕ್ರಾಂತಿಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಂತರಾಂತ, ಸ್ವೀಕಾರ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಮಾತ್ರ, ನ್ಯಾಯ, ಸಾಂಕ್ರಾಂತಿಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಾರ್ಥಕ ಶ್ಲೋಗ ಪ್ರಾಂತ ಉದ್ದೇಶ ।

- ⑤ Karnataka Coastal Plain (ಕರ್ನಾಟಕ ಪೆನ್ನಾಯಿ ಸಮಾಳಿ):
ತ್ವರಿತ ಅಧಿಕ ವ್ಯಾಪಕ ಪಾರ್ಪು ತಿತ್ತತ ಅಂತೆ ಸಮಾಳಿ 225 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌)
- ⑥ The malabar plain (ಮಾಲಾರ ಸಮಾಳಿ):
ಸ್ಥಾಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ್ಬಿಕ ಪಾರ್ಪು ತಿತ್ತತ ಇಂತೆ ಸಮಾಳಿಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಆಗ್ 500 ಕಿಲೋ। ಪ್ರಥಮ ತಿತ್ತತ ಕ್ರಾಂತಿ (ದೊರ್ಚ್ಯಾ) | ಮೆನ-
ವೆಂಬನಾಡ (Vembanad-ಬೃಹತ್), ಅಸ್ಟಮುಡಿ (Astamudi) ಇತ್ಯಾದಿ |

② Eastern Coastal plains :

Location: ತೆಂಜಿನ್ ದ್ವಾರಾ ಸುರಕ್ಷಿತ
ನದಿಯ ನೈರ್ಯತ್ಯಾಸ, ಅಧಿಕ ದಿಂಜಿನ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ್ಬಿಕ ಗೆಂಡ್ರಿಲ್ ಪಾರ್ಪು ಶಾಂಕಾರಿಸಾಗಳ ಹೊಂದಿ
ರಾಶಿ ಏಂತೆ ಸಮಾಳಿ ತಿತ್ತತ ಇತ್ಯಾದಿ |
ಅಂತೆ ಕೆಂಡ್ಲಾಟಗ್ ತೆಂಜಿನ್, ಬ್ರಹ್ಮಗಂಗ್ ರು
ಗಮಿಲಾಡ್ ರಾಜ್ಯಗ್ ಅಂತರ್ಗತ |

Physiographic divisions:

Kayal (ಕಾಯಲ್):

೬-ಬ್ರಹ್ಮಗಂಗ್ ಅಂತರ್ಗತ ಮಾಲಾರ ಪೆನ್ನಾಲ್ ರಾಜ್ಯಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೂರು ಮಾಲ್
ಸಾರ್ ಸಮಾಳಿಗ್ (ನಾನಾಭಾನ್ ರುಕ್ತಿ
ಬೆನ್ ಹೆಪ್ಪುದ್ರಾಗ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಾಂಡ್ ಸುತ್ತಿ) ಇತ್ಯಾದಿ | ಅಪ್ರಾಲಿಕ್ರಿಯ್ ಗ್ರಾಮ್ ಯಾರ್ಗ್ಯಾಲ್ 'Kayal' ಗ್ಲೆ |
ಮೆನ-ವೆಂಬನಾಡ (ಬೃಹತ್), ಅಸ್ಟಮುಡಿ
ಇತ್ಯಾದಿ |

೬-ಆಂತಿಕ್ ತೆಂಜಿನ್ ದ್ವಾರಾ ಪೂರ್ವ ಪೆನ್ನಾಸರ್ ಅಂತರ್ಗತ ಇನ್ ತಿಳಿಗ್ ಒಲ್ -

- Ⓐ Northern Circar Coast (ತ್ವರಿತ ಸರಣಿಯ ಕೆಂಡ್ಲಾಲ್)
ಅಂತೆ Ⓛ Coriomandal Coast (ಉತ್ತರಾಂತರ ಪೆನ್ನಾಲ್)

Ⓐ Northern Circar Coast: ತ್ವರಿತ ಸರಣಿಯ ಕೆಂಡ್ಲಾಲ್ ಅಂತರ್ಗತ
ಇನ್ ತಿಳಿಗ್ ಒಲ್ - ① Odisha Coastal plain / Utkal plain
(ತೆಂಜಿನ್ ಕೆಂಡ್ಲಾಲ್ ಸಮಾಳಿ/ಡ್ರೆಕಲ್ ಸಮಾಳಿ)
② Andhra Coastal plain (ಉತ್ತರ ಪೆನ್ನಾಲ್ ಸಮಾಳಿ)

① Odisha Coastal plain/Utkal plain :

- ಪ್ರಥಮ ಅಂಥಾನ್, ಹೈಡ್ರಾನ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಾನ್ ನದಿಯ ವರ್ಚನೆ ನಿತ್ಯ ಗಾಢಿತ |
→ ಪ್ರಥಮ ಕೆಂಡ್ಲಾಲ್ ಸಮಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗೆಂಡ್ರಿತ ಚಿಕ್ಕಾ (chilka)- ಅಂತಿಕ್ ಬೃಹತ್ ಪೆನ್ನಾಲ್ |

② Andhra Coastal plain :

- ಪ್ರಥಮ ಕೆಂಡ್ಲಾಲ್ ಸಮಾಳಿ ತೆಂಜಿನ್ ರು ಗಮಿಲಾಡ್ ಪೆನ್ನಾಲ್ ಸಮಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ |
→ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಅಂತರ್ಗತ ನದಿಯ ವರ್ಚನೆ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಥಮ ಸಮಾಳಿ ಗಾಢಿತ |

क्षेत्र	पश्चिमांशी पर्वतमाला (Western Ghats)	पूर्वांशी पर्वतमाला (Eastern Ghats)
जिहार	देवांशु गणितमें गोपनीयतावाले बहुधा दिखते।	देवांशु सूर्य अङ्गौलमाणवाले दिखते।
निश्चिन्निपता	पृथि दर्शनमाला इस निश्चिन्निपता क्षेत्र में दिखते।	पृथि दर्शनमाला विलेन नहीं दिखते। इसके द्वारा आनंद आनंद दिखते।
छूड़ा	पश्चिमांशी पर्वतांशी गत छूड़ा (अस्ति, प्रगति) 1200 मिट्टी।	पूर्वांशी पर्वतांशी गत छूड़ा कम, प्रगति 450-600 मिट्टी।
ठल	पश्चिमांशी पर्वतमालावासी प्राकृतिक भेदभाव धारा दालभूष्टि।	पूर्वांशी पर्वतमालावासी प्राकृतिक उल्लंघनात्मक ठम चालभूष्टि।
नदीय संगम सम्पर्क	पश्चिमांशी पर्वतमाला अन्त नदियों वाला संगम अप्राप्ति नदी और गुप्तांशी लाल लाल।	नदियों नानात् ग्रालभूष्टि एवं नदी-पूर्वांशी पर्वतमालावासी नदियों संगमीत अन्त शुद्धांशी लाल।

⑤ Satpura Range (সাতপুড়া পর্বত):

~~ବ୍ୟାକ~~ ଏହି ପରିମାଣରେ ଆଶୀର୍ବଦ୍ଧ କୁଳ ପରିବାର । ନର୍ମଦା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମିନାଥଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରିବାର ବୈଶିଖିତ । ଏହି ପରିବାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଅଧିକ ୨୦୦ ବିଲିମ୍ କିମି । ମାନ୍ଦିଲାଗ୍ରାମରେ ମାଲକୁମିର ଜ୍ଞାନ ପାଳି ଏହି ପରିବାର ବୈଶିଖ ।

- ମାତ୍ରମୁଖୀ ଜ୍ଞାନର ସର୍ତ୍ତା କୁଞ୍ଜର ନମ ଧୁପଗର୍ଥ (Dhupgarh), ଯାର ଛୁଟ ୧୩୫୦ ମିଟିର ।
- ମାତ୍ରମୁଖୀ ମୁଣ୍ଡ ବୈଶିଖ ମହାଦୂର ଓ ଝାହାଜଳ ପରିବାର ।
- ଝାହାଜଳ ପରିବାର ସର୍ତ୍ତା କୁଞ୍ଜର ହଳ - ମେହରକାନ୍ତକ (Amarakantak), ଯାର ଛୁଟ ୧୦୫୭ ମିଟିର ।

② मालाहमि श्रेष्ठः—

ଦ୍ୱାରିତରଙ୍ଗ ଆଲକ୍ଷଣ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ଦେଖିବା ପିଛକୁ । ୨୩୮—

④ Maharashtra Plateau (महाराष्ट्र घासाळा):

- ⇒ ଦାର୍ଶନିକ ଜୀବନାତ୍ମକ ପାଞ୍ଚମ ଦେଖାଣ ଗେଲିଥିଲା ।
- ⇒ ମହାକାଶରେ ବନ୍ଧୁର ଦେଖାଣ ଏହି ଜୀବନାତ୍ମକ ବ୍ୟାପାର୍କ ବିଳା ଗାଠିଛି ।
- ⇒ କେବଳାକି ଶିଖିଲା ଅମ୍ବା ହିଦାଯି ଦେଖୁଥିଲା ଅମ୍ବା ପାଞ୍ଚମ ଦେଖାଣ ପୂର୍ବଦିନରେ ଶାକ୍ ଶାକ୍ କ୍ରମ ମୋଟି । ଏହି ଏହି ଦେଖାଣରେ କେବଳ ଏକ ମୃଦୁ ଦେଇବାନ ଟ୍ରାପ ।
- ⇒ ଏହି ଦେଖାଣରେ ଲାଭଗତ କାଳୀ ବ୍ୟାକ୍ ହୃଦିକ ହାତା ଗାଠିଛି ଅମ୍ବା ଦେଖାଣରେ କୁଞ୍ଚିତମୁଁ ଏବଂ କ୍ରମରେ ହୃଦିକ ପ୍ରେସଲ ଉପରୁ । ଏହି ଆପିତ ଭାଷାମ୍ବା କାଳୀ ହୁଏ ।

④ Coromandal Coast:

- ⇒ පෙරේ සම්ජ්‍යම් ලේපනුලුද නිකිත්සා තුළ කොතුමාටිකා පාර්ශ්ව තිකුණු ।
- ⇒ පෙරේ කුම්ඩල තේපුදුල ගමිලනය සම්ජ්‍යම් පාර්ශ්වයි ।
- ⇒ පෙරැන ප්‍රාලිඛ තේපුද (Pulicat Lake) ගෙවියි ।

Basic Geography	Western Coastal plain	Eastern Coastal plain
ඩීප්සි	දු-ගොජලනුද ආල තුළ තේමිලග බුත් සිංහ දෙරේ සම්ජ්‍යම් තුළයි 65 ඇත් । පෙරැන සාමුන්දිච්චයා තුළ සාම්ජ්‍යාගාර්ය තේවෙනු ලක්ෂාධ්‍ය යාවායා ।	සුදු තුළ තේ නැඟිල මිලියෝ ඇත් තුළ මිලියෝ ප්‍රාලිඛ තේවෙනු ।
වික්‍රාන්තික	ඉපතුළුවග ප්‍රාලිඛ, ගජ වික්‍රාන්තික 65 කිමි ।	ඉපතුළුවග ප්‍රාලිඛ, ගජ වික්‍රාන්තික 100 කිමි ।
උල	සම්ජ්‍යමිටිය උල තේවා ।	සම්ජ්‍යමිටිය උල තුළ ।
ඩුජ	ඉගාන්තික ගජ ඩුජ ගොන්තේවා ।	ගජ ඩුජ ගොන්තේවා ।
ඇද	ඇද තුළ සියලුදුරු ප්‍රාලිඛ තේවා ।	චිකාන ප්‍රාලිඛ සියලුදුරු ප්‍රාලිඛ - සියලුදුරු ප්‍රාලිඛ තේවා ।
බාලිජාති	ඇකමාය බාලාබදු ඉපතුළු බාලිජාති තුළයි බුත් ।	සම්ජ්‍යමිය ප්‍රාලිඛ මෘශල ප්‍රාලිඛ බාලිජාති දුධ තුළ ।
තුළිජාති	බාලිමතුනු පෙනුවෙනු ප්‍රාලිඛ කුඩා ප්‍රාලිඛ ।	බාලිමතුනු තුරු තුළිකා කුඩා සියුනු ।
ගොජල	ඉපතුළුවග ප්‍රාලිඛ තුළයි ගොජල තුළයි ।	ඉපතුළුවග ප්‍රාලිඛ තුළයි ගොජල තුළයි ।
බදුනු	ඩුළ ප්‍රාලිඛ තොපොධි ප්‍රාලිඛ - පුදු තුළයි ।	ඩුළ ප්‍රාලිඛ තොපොධි ප්‍රාලිඛ තුළයි ।
ඕනෑමාති	පුදු තුළයි ප්‍රාලිඛ තොපොධි । මානාත්‍ය ප්‍රාලිඛ තුළ තොපොධි තුළයි ।	පුදු ප්‍රාලිඛ තොපොධි ප්‍රාලිඛ තුළයි । පුදු ප්‍රාලිඛ තොපොධි ප්‍රාලිඛ තුළයි ।

Significance of the coastal plane :

- ① කුඩාමතුනු : ගොජල තුළ කුඩාමතුනු । ගින, ගොජ, තිඹිය ප්‍රාලිඛ - මෘශල, බාලාබදු ප්‍රාලිඛ තුළ සුප්‍රාථිත තුළයි ।
- ② මුදුනු ගොජල : සම්ජ්‍ය-මානාත්‍ය කාල ප්‍රාලිඛ ප්‍රාලිඛ තුළයි ।
- ③ සාමුද්‍රික ගොජල : දුජාය, දුජාතික, මානාත්‍ය ප්‍රාලිඛ ප්‍රාලිඛ තුළයි ।
- ④ ජාත්‍යාම ගොජල : සම්ජ්‍යම් ගොජල තුළ ප්‍රාලිඛ ප්‍රාලිඛ තුළයි ।
- ⑤ කිස්ප : කාර්ය ගොජල තුළ ප්‍රාලිඛ ප්‍රාලිඛ ප්‍රාලිඛ තුළයි ।
- ⑥ ඕනෑමාති ගොජල : ගොජල තුළයි ।

পশ্চিমাঞ্চল পক্ষকে ত্রিভুবন স্থান পর্বত কেন ঘূল? আনন্দঃ
 হ্র-তষ্ণ দিদৃশ মণি লাখিনাট গালাছমির উখান ফোলগভূন্ড
 প্রশান্ত পূর্ব দিদৃশ কাত ঘৃন্ত ঘৃন্ত। টেক-পেই গালাছমির পশ্চিম
 প্রান্ত ঘৃন্ত ও উচু দেখান্ত। পূর্বদিদৃশ অল ঘৃন্ত ঘৃন্ত ও পশ্চিম
 দিদৃশ অল ঘৃন্ত উচু ঘৃন্ত পশ্চিমাঞ্চল পক্ষকে ত্রিভুবন স্থান
 পক্ষ ঘূল।

⑥ Nilgiri mountain (नीलगिरि घर्का):

পালগাট গ্রাম (Palghat Gap) (ইলুক্কো 'Gap', মূল গেলীর সিদ্ধিপুর) নীলগিরি পর্বত প্রান্তিক পাঞ্জেচার অঞ্চলের অন্তর্ভুক্ত তিনির কাছে।

- ⇒ నీలగిరి పర్వతాల మార్గాలు
శ్రుంగార నామ దైదాబెట్ట
(Dodabetta - 2637 ఫు.)
 - ⇒ నీలగిరి పర్వతాల దళితులు
గొనాడమాలాడు, జింజమస,
పాలని చందు బ్రండే ।
 - ⇒ గొనాడమాలాడు పర్వతాల
గొనాడముది (Anamudi -
2695 ఫుట్లు) మండ్ర దళితులు

নীলগিরি পর্বতের রাষ্ট্র নীল কেন?

ନୀଳଗିରି ପରାତର ମୋଳା କାହୁଡ଼ିଲ୍ଲ
ନୀଳଟେ ଦେଖୁନି ଡାକ୍ତର ନୀଳ କୌଣସି
ମୂଳ ଅମନବାବୁ ପରାତରିକ ବୋଲୁତ କାହୁ
ରାଖୁ ଯେ, ଦୂର ଅଛେ ପରାତରିକ ନୀଳଟେ
ଦେଖୁନି ଗାଲିଚା ମୋଖ ଅନୁ ଯୁଧ । କେବେ
ଏହି ପରାତର ନୀଳଗିରି ନାମାଚରନ କରା
ଯୁଧ । 10-12 ବର୍ଷ ଅଛିର ଆଜବାବ ଅଛି
ଏହି ଶୁଭାଗ୍ନି ମୂଳର ଅମନବାବୁ ଯାଏ ।

ଦେବତାର ପ୍ରାଣ୍ୟକୁ ଶୁଣି । ଆଜୁ ନାହିଁନାହିଁ ମର୍ତ୍ତ୍ଵକୁ ଶୁଣି ଓ ସବୁ ।

⇒ कार्डामम (Cardamom) ये हरा रंग के फल हैं जिनमें लवका।

⇒ ପୂର୍ବରୀ ଓ ସମ୍ବିମନା ଦକ୍ଷ ଓ ନୀଳାଗିବି ତୁ ଏହେ ମିଳିତ ଥାଏ ।

④ Eastern Ghats (ୱୟମିଶ୍ରାଦ୍ଧାରା):

পূর্বে পর্যটক মালয়ালি, সহানুভব মাত্র প্রেরণের নয়।
এখন দ্বিতীয় পূর্ব ক্ষেত্রে একাধিক বিস্তৃত ছড়াশ্বিটি অধ্যক্ষত পর্যটক
সমষ্টি।

⇒ ପ୍ରଥମଦର କୁଳାଚ୍ୟତ୍ର ଶୁଷ୍ଟ ଏଲ ଜିନ୍ଧାଗଦା (Jindhagada-
1690 ଖଣ୍ଡ), ଅର୍ମାକେନ୍ଦ୍ର (Arma Konda) ଓ ମହେନ୍ଦ୍ରଗିରି
(Mahendra giri)।

⇒ ଶିଳ୍ପିମାନଙ୍କର କୁର୍ବଣ୍ଣରେ ମାତ୍ରାକୁଣ୍ଡଳ

⇒ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ଵ, ହସ୍ତ, ପ୍ରେମାର ନଦୀ- ଏହି ପରତ୍ୟ ମହିଳାଙ୍କ ନିଜେ
ପ୍ରତ୍ୟାନ୍ତିତ ଥିଲୁ ବଞ୍ଚାଯିବାରେ ପଢ଼ିଛେ ।

4] The coastal plains (કેસ્ટલીન સમૃદ્ધિ પ્રાંત)

Location: કેસ્ટલીન આલાદામિ કે દેશભર કેસ્ટલાન્ડાયાર રંગુણી સમૃદ્ધિકે કેસ્ટલીન સમૃદ્ધિ વાળું। દેશભર કેસ્ટલીન સમૃદ્ધિ મૂલ્ય પણ હશે બેન્ફાનગાન્ધી તીવ્ખામિ એવું બજોપરાનગાન્ધી તીવ્ખામિ કે નિર્દેશ જરૂરી।

Classification: ગેઝાન ડ્રુસ્ટ એવે સમૃદ્ધિન્દ્રિય હન્દે રેન્સ દેશ કરી રહ્યા હન્દે —

① Western Coastal plains (પદ્ધિયે કેસ્ટલાન્ડ સમૃદ્ધિ)

એવે ② Eastern Coastal plains (પૂર્વ કેસ્ટલાન્ડ સમૃદ્ધિ)

① Western Coastal plains:

Location: અતૃપુર ચુભરાન્ધી શાદી રૂપ થાકે દ્વારાનુભૂતિક ચેન્ટરીસ એવું પૂર્વે પણિસહાય પદ્ધતિના થાકે પણિસું બેન્ફાનગાન્ધી કેસ્ટલાન્ડાયાર રંગુણી બેઝલ પણિસું કેસ્ટલાન્ડ સમૃદ્ધિ નાસું નાચુંચિતું।

Physiographic divisions: દ્વારાનુભૂતિ રેન્સ અનુમાદ પણિસે કેસ્ટલાન્ડ સમૃદ્ધિન્દ્રિય હન્દું દેશ દેશ રહ્યા હન્દે।

① Kachchh Peninsula (કચ્છ કેસ્ટલીન):-

શુદ્ધ રાણુર ઉત્કાલ્યે કેસ્ટલીન ક્લાન્ડિની વાંદું, બેઝલાન્ડ કચ્છ કેસ્ટલીન (Kachchh Peninsula) વાળું।

② Kathiawar Peninsula (કાઠિયાવાડ કેસ્ટલીન):-

એવી કચ્છ કેસ્ટલીનની દર્ખિન રેન્સ। અધારન ગેન્ઝ ગિરનાર (Girnar) ઓ ગિર રંગ (Gir Range)। ગોરાઘનાથ (Goraknath) ગિરનાર પરંપરા સર્વોચ્ચ હૃત્યા, હાથ ડ્રુત 1117 મીટર્સ।

③ The Gujarat Plain (ગુજરાત સમૃદ્ધિ):-

કાઠિયાવાડ નાખિન એવે સમૃદ્ધિની રેખિયાં। પ્રેરાનત સાબરમતી (Sabarmati) ઓ માહિ (Mahi) નદીની પાલી સર્વીણ થ્રી એવે સમૃદ્ધિની હાથ ઉઠ્યું।

④ The Konkan Plain (કુંકન કેસ્ટલીન સમૃદ્ધિ):-

શુદ્ધ સમૃદ્ધિ થ્રી નાખિન રોધું સાયન્ધી અન્ય ૫૦૦ મીટર તિંદું કુંકન કેસ્ટલીન સમૃદ્ધિ। કુંકન કેસ્ટલ રેન્સ।

⇒ ଶିମଲପ୍ରାୟ ଦିଗ୍ଜ୍ଞାତ
ନକ୍ଷାତ୍ରରୁଲି ହେଉଥି
ଗ୍ରାହିତ, ପ୍ରମନ—
Mount Everest,
Kamchamjunga,
Nanda devi (ନନ୍ଦାଦେବୀ
ଦ୍ଵିତୀୟ ମର୍ତ୍ତ୍ଵ ଶ୍ରେଷ୍ଠ),
Annapurna, Dhalbal-
giri (ଧଳବାଳଗିରି)।

#ଭାବିତା

- ପୁଣିମୀଯ ମାର୍ଗିକ୍ ଶୂଙ୍ଗା - ମାର୍ଗିକ୍ ଲୋହା
(Mount Everest), ଉଚ୍ଚତା ୮୮୫୫ ମି।
 - କର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାନିଟ ରିଶାଲାହୁର ମାର୍ଗିକ୍
ଶୂଙ୍ଗା - କାଙ୍ଚନତ୍ତ୍ଵା (Kanchanjunga),
ଉଚ୍ଚତା ୮୫୨୮ ମି, ଦେଖି ଶିଳ୍ପ
ତୃତୀୟ ଶୂଙ୍ଗା (ମାର୍ଗିକ୍ ଲୋହା-
ମାର୍ଗିକ୍, ଜାତିକାନ କେନ୍ଦ୍ର-ଶିଳ୍ପ ଶୂଙ୍ଗା)।

⇒ शिवालय पर्यात्र द्वे ग्रन्थाचि वाणीचे उत्तम अभ्यास घडवा
द्युके अकाळे एक शिवार्थी वा शिवानिधि वला २५।

③ Himachal or Middle Himalaya or Lesser Himalaya :

(ବିମାଳ ବା ଫେର୍ଗ ଯା ନିଶ୍ଚି ବିମାଲପ) ଟଙ୍କା ୫୫୦ଟଙ୍କା - ୩୫୦୦-୪୦୦୦ ମିନିଟ୍ସ
 → ଏଣ୍ଡର ୨ (ଶରୀର) ବାହୀ ବେଳ୍ଟ ବିମାଲାପର ଦ୍ଵାରା ପରାମର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଦେଇଲା
 ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ବିମାଲାପ ଦ୍ଵାରା ଦେଇଲା ବିମାଲାପର ଦ୍ଵାରା ଦେଇଲା
 କ୍ଷେତ୍ର ।

⇒ ମିଳାନିକ ଓ ହିମ୍ବାନ୍ତିର ମନ୍ଦିର ପ୍ରେସ୍ ଗର୍ଜ୍ଯ ।

⇒ ପରେ ନ ଦିଲା ପାଞ୍ଚଙ୍ଗଳ, ବିଜୁଳାଟିକା, ଶୁମୋରି, ନାଥପୁର
ଭେଟି ସତତ କ୍ରାନ୍ତି ଗୋଟିଏ,

⇒ ପିର୍ମାନ୍ତଙ୍କଳ ଅଧିକାର ବୃଦ୍ଧିମ ପକ୍ଷକୁ ନି-।

⇒ देशवासी भूमिका शुभा वृलि २८ - क्रमागत (७१४४ मि),
टो-धन्दा-वद्वारी जग्य (७१३४ मि), प्रियंका (७१२० मि) अपेक्षित।

④ Shivalik or Outer Himalaya: (গ্রানাই- 600-1500 মি.)

⇒ ପ୍ରିୟ ୨୦ ଲକ୍ଷ ବାବୁ ମୋର ହିମାଳ୍ୟ ପାରତି ପ୍ରେସଲ କ୍ଷେତ୍ର
ପ୍ରେସଲ ଦୈ-ମୋଲାଫ୍ଯୁନ୍ଡ ଖୁଲ୍ଲ ମିଶନିକ ସର୍ବତ୍ରମୀର୍ଦ୍ଦ ଅଧିକ୍ୟ ୨୩।

⇒ ମିଳାଇବା ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗର୍ବଧର୍ମାନ ପରିଚ୍ୟା ।

→ ମୁଖୀଙ୍କ, ଗୁଡ଼, କାଳା, ମିରି, ଲୋଗ୍ନ୍ଡ ଏହୁମି ପାହାଣ୍ଡା
ଅଶ୍ଵନ ପରିଷିତ ।

⇒ ଶିଖାଲିଙ୍କର ଉତ୍ତର ଦିକ୍କରେ ଗଲୁ-ହୃଦୟ ପେଣ୍ଡଳ ହୁଏ
ଅନ୍ଧାର, ଯାଏ ମହିମା ଶିଖାଲିଙ୍କ-ଛନ୍ଦ, ଏବଂ ପୂର୍ବ ଶିଖାଲିଙ୍କ
ହୃଦୟ ଗୁରୁ । ଅମନ - ଦେଖାନ୍ତ, ଟୋଫାନ୍ତା, କୋଟି, ପାଠ୍ୟଳ,
ଚନ୍ଦ୍ର ପେଣ୍ଡଳ ହୁଅଛି ।

④ Bhutan Himalaya:

- ⇒ खिमालपूर्व एवं गेजारी उठान ग्राहक गोदान ।
- ⇒ अधिनश्च शुद्धपूर्व शुभज्ञालि इल - गांखर (गोनमाम - gangkhar puensum - 7570 मीटर), कुलाक्षणि (Kula Kangri - 7538 मीटर), चोमोलहारि वा जोमोलहारि (Chomolhari / Jomolhari - 7326 मी) उत्तरांधि ।
- ⇒ खिमालपूर्व एवं गेजारी बहु-परिविश्वास (Periglacial) ईमिकास देखें बाहर ।

⑤ Arunachal Himalaya:

- ⇒ असम खिमालपूर्व मन्त्रज्यु-पूर्वदिश्वर गेजा ।
- ⇒ खिमालपूर्व एवं गेजारी असम के ब्रह्माचल प्रदेश गोदान ।
- ⇒ दूर्घ खिमालपूर्व अवालोप गेजा नामचारक अध्यार्थ (Namcha Barwa - 7756 मीटर) अधिनश्च शुभज्ञा ।
- ⇒ तलुं खिवास (Talung glacier) अधिनश्च डिल्लिधारा-ईमिकास ।
- ⇒ लोहित (Lohit), कामेंग (Kameng), डिबंग (dibong), डिहंग (dihang), सुबांसिरि (Subansiri) - अधिनश्च अंगान नदी ।

■ North-Eastern hilly Region or Purbachal:

(उत्तर पूर्व भागांति असम का अस्त्राचल)

Location: असम के ब्रह्माचल प्रदेश के उत्तर एवं समान नागाल्याट्ट, मनिष्ठुड़, मिङ्गाराम ओ प्रिमुख नदी-पानीहानि निष्ठा एवं गेजलारी गाँवों ।

Topography: नामचा बार्वा (Nameha Barwa) शुभज्ञा-ब्रह्माचल और पूर्व (Syntactical bend) निष्ठा ब्रह्माचल अंति द्विः दक्षिणाप्रायांति अस्त्राचल । अधिनश्च पर्वतानि शुलिः अंति ब्रह्माचल अल्लार फाटकार (Patkai), ओ मिश्मी (Mishmi), नागाल्याट्ट नाग (Naga), ओ तुएंसांग (Tuensang), प्रिमुख शाप्तुइ-टांग, निखन गोमयेर मिक्त्रि ओ बडाइन

जल ज्वाहा: Springs of Himalaya

- ① खिमालपूर्व देवी प्रसाद - काम्पीत्रु देविनाग (Verinag) ओ अनन्तनाग (Anantnag), एवं निमलार तप्तपानि (Taptapani) ।
- ② खिमालपूर्व शीतल प्रसाद - देवदुर्ग शहस्रोद्धरा (Sohosroddhara);

ଏହା କିମି ଧ୍ୟାନ ପୁଣ୍ଡ ତଥାରେ ଶିମାଲ୍‌ଫ୍ରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ।

⇒ ମହିନ ଥେବୁ କେତ୍ର ପରିମାଣ ଟ ଟି ମମାଙ୍ଗଲ ପବତିଶ୍ଵର
ମିଶ୍ରତ ସମ୍ପଦ । ① ପରିପାଳନ ② ଟିକ୍ ହିମଲ୍ୟ ③ ପ୍ରକଳ୍ପ
④ ଲାଦାଖ ⑤ କଣ୍ଠାଶ୍ଵର । # ତଳ ବ୍ରାହ୍ମଃ ① କଣ୍ଠାଶ୍ଵର ଓତ୍ତର

⇒ ପୀରପାଞ୍ଚଳ ଓ ଦୋଷଗର୍ଭ
ନକ୍ଷତ୍ରାନ୍ଧିର ମାତ୍ର ରାଜ୍ୟରେ
କମ୍ପାଟ୍ ମେଗଙ୍କ (Vale of
Kashmir)। ଅରଙ୍ଗାତ
ଦୂରତ୍ତୀ ଵାଲେ ରାଜ୍ୟ ଓର୍
ମେଗଙ୍କ ।

⇒ नोटर्स आलक्ष्यमि कामीड़
दिमालपूर्वे देखित । परि
देखित उत्तम आलक्ष्यमि ।

⇒ कार्बनिक अवृत्ति सिख्गंड
सिंगर (Siachen glacier)
(76 किमी लंबा) & हुहाम सि
क्षियार सिंगर (Hispar Glacier)

#ଭେବାଙ୍ଗୀ: କଣ୍ଠୀର ପେତକର ଦୁଇ

ଶିଖିମୟ : କାନ୍ଧୀର ମେଡ୍ଜାର୍ଜୁ ରୂପରୁ
ଗାଲ (Gal) ଓ ଉଲାର (Ular) ଦ୍ଵାରା ।
ଅଧ୍ୟାରଣ୍ଡର ଅଳକ ଶିଖିମୟରେ ହଳ -
Jawahar Tunnel (ଆର୍ଦ୍ର ୧୯୫୬ ମୂଳ
ନିର୍ମିତ, ଯା ଅନ୍ତିମ ଦୀଘତମ ସୁର୍ଯ୍ୟମଙ୍ଗ)
ଏହି ଶିଖିମୟରେ ବାନିହାଳ (Banihal)
ନାମରେ ଥାବିଛି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଖିମୟର
ଶାନ୍ତି ରୂପରୁ - ପିବିପାଞ୍ଚାଳ, ବୁଲଦିପିର,
ଜୋବିଲା ଇତ୍ୟାଦି ।

ତଳ ବ୍ୟାହ: ① କାନ୍ଦିଏ ହେଉଥିଲା
ରେ ଗୋଟିଏ ଆହୁତିକ ସମୀକ୍ଷା-
ବିନ୍ଦୁ' ଦୂର୍ବ୍ଲକ୍ଷ୍ୟ' (heaven of earth)
ନାମ ପରିଚିତ ।

४) प्राचीन शैल क्षेत्रीय मंडलोंमध्ये
सतिसार (Satisan) नाम घेण्याचे वृत्त
दुर्दिल (दुर्दिल नाम) आणि विहाराचे
मिळित संवाधकांशचे गुण दुर्दिल
द्वारा असू असू तपेतका सूचिकात.
ऐप्रतीकात विहाराचे विकाके शास्त्रज्ञान
(Karewas) गुण. । असू ज्ञानवृत्तां
दाखळान चाचू द्वारा विध्यात.

ग्लाशियर (Glacier), फेडेंको ग्लाशियर (Fedchenko Glacier) आहेत।

⇒ କର୍ମୀତ୍ରର ନିଯୁ ପ୍ରେଟ୍‌ଜର୍
ଟିକ୍‌ଲେଜ୍ ରୂପରେ godwin
austen ଏବଂ K2, ପ୍ରେଟ୍‌ଜର୍
ମାର୍କ୍‌ଟ ପରି ଶୁଣି ।

⇒ କ୍ଷେତ୍ରମାର୍ଗ ଧାର୍ଦୁଳୀ
(Khardung La), ଶିଖିମହାର୍ଦ୍ଵ
ପୂର୍ବିରେ ଛନ୍ଦୁତମ ମୋହର୍ମହାର୍ଦ୍ଵ
ହିମାତ୍ମ ପାତ୍ରିତି ।

Groote gmar: ① Subriquet (बरात) of Kashmir and Ladakh.

- ① द्युमिति (Heaven of Earth) - कश्मीर
 - ② एशिया का स्विटजरलैंड (Switzerland of Asia) - कश्मीर
 - ③ भारत का नदनकाशन (Paradise of India) - कश्मीर
 - ④ भारत का स्विटजरलैंड (Switzerland of India) - कश्मीर
 - ⑤ कश्मीर का धूलोबाटी (Dust bowl of Kashmir) - लै
 - ⑥ प्राचीर ब्रिन्ज (Venice of East) - श्रीनगर
 - ⑦ Red land of Kashmir - लै
 - ⑧ Nucleus of Kashmir - श्रीनगर
 - ⑨ Meadow of gold - ग्लोमर्स
 - ⑩ Rice bowl of Kashmir - लैलगाम

୬) ଶାଲ : ଲୁନି ନଦୀର ଉତ୍ତର ଯାତ୍ରି ଶାଲିଆଡ଼ିମର ବାଲୁକାପୂର୍ବ-
ଅକ୍ଷାଳେ ନାମ ଶାଲ ।

#ବୋର୍ଡ୍ ଗୋଟିଏ : ବ୍ରାଜପ୍ରାନ୍ତ ମହାଦ୍ଵୀପି ସୁଶିଖର କାରନ୍ : ବେଳାବଲୀ ପରତ ମୌସୁମୀ ଥାର ପାତିପ୍ରାୟର ମହାତଳୀଳ ଦକ୍ଷିଣ-ପାଶିମ ଧେକେ ଛାତ୍ର ପୂର୍ବ ବିଶ୍ଵାସ ବାଲ ଦେଖ ଦକ୍ଷିଣ-ପାଶିମ ମୌସୁମୀ ଥାର ବେଳାବଲୀପ୍ରାୟ କାହା ବାଣୀନାଟ୍ରେ ବ୍ରାଜପ୍ରାନ୍ତର ପେବ ଦିନ୍ଦ୍ର ଚାଲ ଥାର । ଦେଖ ବ୍ରାଜପ୍ରାନ୍ତର ପଞ୍ଚମୀ ଲୋକ ଗାନ୍ଧି ଆରିକ ଥାର 25 ମେମର ୨୫ କମ ବୃକ୍ଷିପତ୍ରରୁ । ଏହି ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଉତ୍ତର ପାଶିମରେ ଯନ୍ତ୍ରେ ଧେକେ ଥାର ପ୍ରାୟ ବ୍ରାଜପ୍ରାନ୍ତର ପାଶିମରେ

ଥର ମରୁଛୁମି: ବାହ୍ୟାନ ମରୁଛୁମି
ଗେଜଲ କେନ୍ଦ୍ରିୟ ତୁରତ୍ତମ ମରୁଛୁମି
ଗେଜଲ ଥର ମରୁଛୁମି (Thar desert)
ପ୍ରକାଶିତ । ବାହ୍ୟାନ କାନ୍ତୁର ଅସାଲମୀର,
ଦିଲାନୀର ଓ ପ୍ରାଚ୍ୟୁଦ୍ଧ-କେନ୍ଦ୍ର କେନ୍ଦ୍ର
ଥର ମରୁଛୁମି ବିକ୍ଷାରିଲାଏ କରିଦେ ।

② Punjab - Haryana Plain :

Location: ओडी ग्रामपालिका, अमृतनगर तहसील में स्थित है।

characteristics:

- ① ଉତ୍ତରାଧିତୀ, ବିଶ୍ୱାସ,
ମନ୍ଦୁ ଅଧିତି ମିଶ୍ର ବିହିନ୍ଦ
କ୍ଷେତ୍ରଦୀର୍ଘ ପାଳି ଗୋଟିଏ ଏହି
ଅମ୍ବାଜିତୀ ହୃଦୟେ ।
 - ② ଏହି ଜଡ଼ ଖୁବ 200 ମୀଟର୍
 - ③ ଅଧାନକାରୀ, ନୂନ ପାଲିଜା
ବ୍ୟଳ 'ବେଟ' (bets) ।
 - ④ ଦୁଇ ନଦୀର ଝାଗ୍ରବତୀ ପ୍ରମିଳି
ବ୍ୟଳ ଦୋଷର ।
 - ⑤ ଅଧାନକାରୀ ଦ୍ୟାବନାର୍ଥମିଳି
'ରୀଘା' ବ୍ୟଳ ୨୫ । (Dhayas)
 - ⑥ ଶିଳାଲିଙ୍କ ପରିଭ୍ରମିତ ଅଧିକାରୀ
ପାଦଦୂର୍ମାଣ ବ୍ୟଳକୁ 'ଧୋଶ'
ବ୍ୟଳ । (Chos)
 - ⑦ ଶିଳାଲିଙ୍କ ପାଦଦୂର୍ମାଣ
ବ୍ୟଳ ନୁହି, ଶିଳାର୍ଥନ ଦିନ
କାହିଁତ ପ୍ରମାଣମିଳି ଲାବର

#তুল রাধা: দুই-নদীর ঝঁঁকড়া-
অম্বুমিক তুল (দায়া = দুই-
এবং গোব = তুল)। তাই প্রিয়ে
সঁচাই পেনদীর (কান্দ, কিমানা,
কুরাফত)-, চন্দপাণা, ও কিস্তা)
ঝঁঁকড়া প্রেমির নাম পাঞ্জুব
(সক্ষ = সাক এবং গোব = তুল-)

ଶେଷ ଜୀବନ : ମାନ୍ୟାତ୍ମକ ପାଇଁ ଦ୍ୱାରା

- ① विस्तु-उल्लङ्घनदायावः: विस्तुजा ओ
कर्त्तव्य नदीरङ्गामी उपर्युक्त प्रवस्थित ।
 - ② वार्षि दायावः: विस्तुजा ओ
उत्तराधी नदीरङ्गामी उपर्युक्त प्रवस्थित ।
 - ③ ज्ञाना दायावः: उत्तराधी ओ
चुम्बिंगा नदीरङ्गामी उपर्युक्त प्रवस्थित ।
 - ④ चार्जु दायावः: चार्जुंगा ओ मिलाप
नदीरङ्गामी उपर्युक्त प्रवस्थित ।
 - ⑤ सिन्द मंगर दायावः: मिलाप ओ
चुम्बिंगा नदीरङ्गामी उपर्युक्त प्रवस्थित ।

② Central Himalaya :

- ⇒ मध्य हिमालयः (central himalaya) एवं द्रैकोदेवांशुमार्ग- नेपालम्
भूमि भैरवित् ।
- ⇒ माउन्ट एवेस्ट (mount everest), माकाल (makalu), चोल्चिङ्गा
(cholchiling), डाल्गिरी (dhalgirī), अमावस्या (amavasya) प्रमुख
द्वितीय शूष्माज्युलि एवं
तेजालय- भैरवित् ।
- ⇒ घर्षण, चक्र,
ज्वरि प्रकृति वसि
एव ब्रह्माच ऊपर
भैरव भैरवम् वाहने ।

भौतिकः माउन्ट एवेस्ट द्विनाम-

- मध्य हिमालयः मार्णवी शूष्मा Mount Everest नेपाल एवं चीन भैरवित् भैरवित् ।
- जाँच एवेस्टाक नेपालिया सागरमाथा (Sagarmatha) वृत्त वाहन ।
- जाँच एवेस्टाक तिब्बतिया चोल्चिङ्गा (Chomolungma) वृत्त ।

③ Eastern Himalaya :

- ⇒ नेपालम् द्वारा सीमा ओक ब्रह्माचल प्रदेशम् त्रिपाप भैरव
पाखिम् भैरवित् भैरव चिकीर्ण प्रदत्तान्तरिक्षम् द्वारा हिमालयः (Eastern
Himalaya) नाम संविचित् । पाखिम् ओक प्राची एव- ब्रह्माच
तिब्बतिया विद्वत् । वाय—

- ⓐ Sikkim- darjeeling himalayas
- ⓑ Bhutan himalaya
- ⓒ Arunachal himalaya.

ⓐ Sikkim-darjeeling himalaya:

- ⇒ पाखिमेश्वरम् दातिलिंग्कुला एवं सिक्किम भैरव- एवं हिमालयः
भैरवित् ।
- ⇒ लेत- (नेपाल भैरवित् सिङ्गालीला (Singalila) शैलशिखा
एव ब्रह्मा भैरवित् ; एव शैलशिखा पाखिमेश्वरम् दातिलिंग्कुला भैरवित्,
- ⇒ दातिलिंग्कुला- एव- सान्दाक्फु-
(Sandakphu), सबरग्नाम
(Sabargnam), फलुट (Phalut)
एव भित्तिम् काञ्चनजग्धा
(Kanchanjunga) एव ब्रह्माच
विद्युति प्रकृतशूष्मा ।
- ⇒ तेलुंगु- द्विवर्ष भैरव (Zemu),
तेलुंगु (Talung) भैरवि ।
- ⇒ दातिलिंग्कुला भैरवित् मिरिक झार (Mirik lake) एवं
सिल्लिंग्कुला भैरवित् चांगु झार (Changu lake) एवं अन्यात् ।

भौतिक वायः

- Sandakphu: पाखिमेश्वरम्
शूष्मा (पूर्व- 3630 मि) शूष्मा ।
- Kanchanjunga: लेत- भित्ति-
द्वितीय द्वा द्वृष्टिरीक द्वितीय द्वित्ति-
शूष्मा, उपरि 8598 मिट्टि- ।

সুচি অভ্যন্তর। অগ্নিহীন মণি মাঝুলি দ্বীপের ইতিহাস উন্নতম
বৃক্ষ নদী দ্বীপ।

Significance of the plains of Northern India:

- ① কৃষিমূলক: পাঞ্জাব-জুহু মুক্তালী ভূঢ়া সমষ্টিমুখ্য কার্যকৰ্ত্তা এবং শৈক্ষণিক শহর গুলি নাম সর্বাধিক।
- ② কৃষি প্রযোগ: কৃষি সমতল ঘূল প্রযোগ ক্রম্য ক্ষেত্র।
- ③ শিল্পাস্থান: পাঞ্জাব চিনি, পাট, কাপড় বয়ন, রাষ্ট্রীয় চৰ্ম প্রস্তুতি কিম্বা গাঢ় ক্ষেত্র।
- ④ অনবাসুল: পাঞ্জাব সর্বাধিক অনবাসুল বেঙ্গুল। অঞ্চল গোচু লাঘবার, কুলেশার, পাঁচা প্রকৃতি শহর।
- ⑤ লবন ক্ষেত্র: মুক্তালী লভনাক্ত উদ্যুক্তি থেকে প্রচুর পরিমাণ লবন ক্ষেত্র অংশ।

③ The peninsular plateau কেপারীসীমা মালভূমি বেঙ্গুল

Location: উত্তর-পূর্ব সমষ্টিমুখ্য বেঙ্গুল দক্ষিণ কেপারীসীমা-
মালভূমি বেঙ্গুল প্রক্ষিপ্ত বেঙ্গুল অনুপ্রাপ্ত বিভাগ
কেপারীসীমা অঞ্চল হল দক্ষিণ-শৱ প্রিন্টেশন অঞ্চল।
অঞ্চলটির গড় উচ্চতা ৬০০-৭০০ মিটার।

Origin: পূর্বিন্দী আগুনতম হ্রদ-ধ্বনি চান্দোবার ব্যাকুল-
বেঙ্গুলিকাপ ইল দ্বৰা কেপারীসীমা মালভূমি অঞ্চল। আগুন-
চান্দোবার (গোকুল কিলা) ও নিম (কামাজাতি কিলা) কিলা চান্দো-
বেঙ্গুলিকা দ্বৰা মালভূমি কিল মালভূমি বেঙ্গুল।

Classification: → এই
মালভূমিটি তিনি মেঘিঙ্গ
বেঙ্গুল বাধা। খো—

① The highlands of
Central India (কেন্দ্রাধুর
ক্ষেত্র)

② The highlands of eastern India (পূর্বাধুর ক্ষেত্র)

③ Deccan Plateau (দক্ষিণাধুর মালভূমি)

জান বাধা: উত্ত-সুর্য দ্বৰা
গোকুল কিল পৰ- এই মালভূমি
এজনি কিছি বেঙ্গুল ব্যুক্ত নাম
নাম মেগালয় মালভূমি।

classification: ଦୈଜେତି କ୍ରୁମିଗ୍ରୁ- ଡେରାର୍ଥ୍ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରେଳାନ୍
ଚକ୍ରି ଫେରୀ ଗେ କର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ । ୨୦୧୮—

- ① Rajasthan plain (રાજ્યસ્થાન પ્રમાણે)
 - ② Punjab-Haryana Plain (પાંચાલ-હરિયાલ પ્રમાણે)
 - ③ Ganga Plain (ગંગાના પ્રમાણે)
 - ④ Brahmaputra Plain (બ્રહ્મપુત્ર પ્રમાણે)

① Rajasthan Plain:

#Location: ગ્રામીણ પર્વતો પાછીમ રાજ્યના ઝડપુંથી જો રાજ્યના ઝડપુંથી બેધિત હૈનો રાજ્યના ઝડપુંથી બેધિત હૈનો

Characteristics:

- ଟେଲିକମ୍ ଏବଂ ଇନ୍ଡିଆ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ଏର୍ ଓ ଇଣ୍ଡିଆ ପ୍ରତିବନ୍ଦିତ ହାତରେ ଥିଲା ।
 - ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରକାଶକ ପ୍ରକାଶକ ପରିଷଦୁ ପରିଷଦୁ (ପାତ୍ରିଯାନ ପ୍ରକାଶକ) ୧୫୦ ମିଟର୍ ।
 - ଅଧିକାରୀ ପରିଷଦୁ ଉପରେ ଉପରେ ନାମ - ଲୁଚି (ଅଧିକାରୀ ଲୋକ) ।
 - ଅଧିକାରୀ କାନ୍ତିକାନ୍ତି ନାମକୁ ନାମକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପରିଷଦୁ - ପ୍ରମାନ - ସାମନ୍ଦର ଦିଦିଜ୍ୟାନ, ମଧ୍ୟ ଆହୁତି ଅଧିକାରୀ ପରିଷଦୁ ନାମକୁ କାନ୍ତିକାନ୍ତି ପରିଷଦୁ - ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପରିଷଦୁ ।

classification: ଟ୍ରେନ୍ହାତି
ଅନୁମତି ମୁଁ ଫେଜଲର ପାଇଁ
ଦିଗ୍ବିନ୍ଦୁ —

- ୧ ବାଚାର୍:** ବ୍ୟାକ୍ ଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟମିର
ପୂର୍ବ ପ୍ରାକ୍ ବେଗବଳୀ ପର୍ବତ ପାଦଶ୍ରମ
ବେଗ ଯାଲିଯୁକ୍ତ ହିନ୍ଦୁମି 'ବାଚର'
ନାମ ପାବିଛି ।

୨) ଶ୍ରୋତି : ବାଗର କେଳାଲୁଙ୍କ ପୁଲିକେ ଟିଲ ବଳୀ ଯାଏ ।
ମାଧ୍ୟମ ଶ୍ରୋତି ପରିଭ୍ରମି ଥିଲୁ ଓ ଉପରେ ଦେଖିଲୁ କେଣ୍ଟି ନାହିଁ ତୁ କିମ୍ବା
ଶ୍ରୋତିମି ସୁଅଛି କାହାରେ ତର ନାମ ଶ୍ରୋତି ।

③ ହାମଦା ; ବ୍ରାହ୍ମି ଗୋଟଳର ପାଶିତ୍ରମୁଁ କେମଳ କିଳାଯୁଁ ଗାନ୍ଧି-
ବନ୍ଧୁ ପରମତ୍ତ୍ମାଙ୍କ ହାମଦା ନାମ୍ ପାଇଛି ।

④ मृत्यु वा मरुस्त्रानी : मरुस्त्रानी क्षमित्र गोप्य मृत्युदेश।
मरु(मृत)+स्त्रानी(देश) ऐक्य क्षमित्र गोप्य। मरु सम्बन्धीय शब्द,
वर्णलिपाचिति, लाभव व्याकरण गठित उत्तरार्थ नाम मरुस्त्रानी।

ভূমি গোচর :

- ① Dharian or Tibba: ଡାକ୍ତରଙ୍ଗରେ
ଚଲନ୍ତାନ କର ପଦିକୁଳଜୀଳ ବାଲିଶାଳି
ଶ୍ରୁତିକୁ ପ୍ରିସନ କର ଟିକ୍ଟା ବାଲ ।
 - ② Dhand: ହୃଦୀ ମମାଳୁଗଲ—
ବାଲିଶାଳିଙ୍କ ଝଣ୍ଡବୀ ଝୁଣ୍ଡ ଗୋଟିଏ-
ଧାତ୍ରୁଲିକୁ ହାତ ବାଲ ।
 - ③ ପଥିନକାର ଅନୁରୂପ ବାଲିଶାଳି
ଶ୍ରୁତିକୁ ଡିଲ ବଳା ଯା ।

② Chotanagpur plateau (ଚୋଟନାଗପୁର ମାଲଫ୍ଟମି) : ବୃଦ୍ଧଳଙ୍କ
ମାଲଫ୍ଟମିର ପୂର୍ବ ପ୍ରାଚୀରେ ଏ ନିମ୍ନ ହରା ଗାଁତ ମାଲଫ୍ଟମି । ଏହି
ଗାଁତ ଶୁଣିବା ମାଲଫ୍ଟମି । ଏହି ମାଲଫ୍ଟମି 'ବ୍ୟାନ୍ଦି-
ଧନିତିଲଙ୍କର' , ନାମେ ପରିଚିତ ।
ଏହି ବ୍ୟାନ୍ଦିଲଙ୍କର ପ୍ରକାଶ
ମୁଦ୍ରଣ କଳ - ଦାର୍ଢଳାନାୟ
ମାଲାଡ୍ (1366 ମୀଟର) । ଏହି
ମାଲଫ୍ଟମିର ଦୁଇ, ତ୍ରୀନା,
ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତାନ୍ତ ବ୍ୟାନ୍ଦି ପ୍ରକାଶ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ।

ଜେଲ ବ୍ୟାନ୍ଦି : ପାଟ (Pat) ବ୍ୟାନ୍ଦି :
ଚୋଟନାଗପୁର ମାଲଫ୍ଟମିର ଶ୍ରେଣୀ ଦ୍ୱାରା
ବ୍ୟାନ୍ଦି ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରକାଶିତ ମୁଦ୍ରଣ ପ୍ରକାଶିତ
ବ୍ୟାନ୍ଦି ଥେବେ ଚାରମାତା ବ୍ୟାନ୍ଦି ଶାଖା
ମୁଦ୍ରଣ ଅନ୍ତରେ, ତାକେ ପାଇଁ ବ୍ୟାନ୍ଦି
ବ୍ୟାନ୍ଦି ।

③ Mahanadi Basin (ମହାନଦୀ ଅରଣ୍ୟରେ) : ପ୍ରାୟ ମରବ ଶତ
ବ୍ୟାନ୍ଦିବିଜିନ୍ଦି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଏହି ଅରଣ୍ୟରେ
ବୃଦ୍ଧଳଙ୍କ ମାଲଫ୍ଟମିର ଦିଶିନ ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ଏହି ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ
ମାଲଫ୍ଟମି ନାମେ ପରିଚିତ । ଏହି ଅନ୍ତରେ ଚୋଟନାଗପୁର ମାଲଫ୍ଟମି ।

④ Garkijat hills (ଗର୍ଜାଟ ପାହାଡ଼) - ଚୋଟନାଗପୁରର
ଦିଶିନ ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ବ୍ୟାନ୍ଦି । ଏଥିରୁ ଗର୍ଜାଟ ପାହାଡ଼, କ୍ଷେତ୍ରାକ୍ତ
ଏ ନିମଲିପିବଳ ମାଲଫ୍ଟମି ବ୍ୟାନ୍ଦି ।

⑤ Dandakaranya Region (ଦନ୍ଦକର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟାନ୍ଦି) : ମହାନଦୀ
ଅରଣ୍ୟରେ ଦିଶିନ ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ଏହି ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପାହାଡ଼ । ଏଥାରୁ
ଚିତ୍ରକୁଟ ବ୍ୟାନ୍ଦିପାତ୍ର (Chitrakoot waterfall) ବ୍ୟାନ୍ଦି । ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ
ମଞ୍ଜୁରାମ ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ।

- Meghalaya Plateau (ମେଘାଲାୟ ମାଲଫ୍ଟମି) : ବିଶ୍ୱାସ କ୍ରାନ୍ତ ନାତା ।
- ମେଘାଲାୟ ମାଲଫ୍ଟମି ମେଘାଲାୟ ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ।
- ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ଦିଶିନ ମେଘାଲାୟ ମାଲଫ୍ଟମିର ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ବ୍ୟାନ୍ଦି
ବ୍ୟାନ୍ଦି କ୍ଷେତ୍ରାକ୍ତ ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ ମାଲଫ୍ଟମି ଅନ୍ତରେ
ମିନ୍ଦିନ ବ୍ୟାନ୍ଦି । ଏହି ଏହି ଏହି ଏହି ମାଲଫ୍ଟମି ।
- ମୁର୍ମିଲା (Mikir), ପକିମାରା (Pakmar), ପାଇଁ
ମିଶ୍ରମାରୁ ଧାୟି-ଧ୍ୟାନ୍ତିଯୁ (Khasi-Jaintia) - ଏହି ମାଲଫ୍ଟମି
କିମରି ଅନ୍ତରେ ପାହାଡ଼ ।
- ମାନ୍ଦାଳାଟ ବ୍ୟାନ୍ଦିତ୍ୟ କିଲା-କ୍ଷେତ୍ରାକ୍ତ ବ୍ୟାନ୍ଦି
ମରାଟାଟ ବ୍ୟାନ୍ଦି ।
- ମାନ୍ଦାଳାଟ ମାଲଫ୍ଟମିର ମାର୍କାଟଶ୍ରାଙ୍କାର ନାମ କିଲା (1966 ମିଟର) ।

⑥ Punjab and Himachal Himalayas :

⇒ ପାଞ୍ଜାବ ରେ ହିମାଳୟ ସାଦୃଶୀର- ଏହା ରେ ଯାତ୍ରାର ରକ୍ଷଣିକା ଅଧିକ
ଛାଡ଼ କିନ୍ତୁ ଏହା ଗ୍ରେନ୍ଡାର୍ ପାଞ୍ଜାବ ରେ ହିମାଳୟ ନାମ
ପାରିଚିତ

⇒ ମିଶ୍ର ଶ୍ରୀ କତ୍ତା ପର୍ମ୍ପରା- 560 କିମି ଦୀର୍ଘ ହିମଲ୍ପ-ପାନ୍ଦୁବ ହିମଲ୍ପ ବା ହିମଚଳ ହିମଲ୍ପ ନାମ ପାଇଛି ।

⇒ धोलाडहर (Dholadhar), नागटिब्बा (Nag Tibba), मुसोरी-
(mussorie)-गढ़वाल के प्रमुख पर्वताश्रय।

⇒ ପ୍ରୋଲାଠିର ପରତ୍ତର ଯାଳମୁଖୀ (Jawalamukhi) କେତ୍ତର ମିଶ୍ରମ ନୀର୍ଦ୍ଧର୍ଜୁଙ୍ଗେ ।

⇒ हिमाचल प्रदेश के कुलू (Kullu), कान्हपुर (Kangra), चम्बा (Chamba) इत्यादि हिन्दूओं नामी धर्मग्रन्थ वर्धमान प्रजान् ।

⇒ ମାନ୍ଦାର ଉପଶ୍ରେଣୀ ଗ୍ରାମେଣ୍ଟ (Ravine) ଏଲାକାରେ ବୁଝାନ ନଦୀତୁଳିତ
‘ଚୋ’ (chos) ବଳା ଥିଲା । (Ravine - ମାନ୍ଦାର ଉପଶ୍ରେଣୀ ଖଣ୍ଡର ମହୁ ନଦୀତତ)
⇒ ବଢ଼ା ଲାଚା ଲା (Bara Lacha La) ଏଜନ୍ଯାରେ ପ୍ରମାନ ଗିରିଧର୍ମାଲିଙ୍କ
ଶତ୍ରୁ ଅନୁଷ୍ଠାନ । କଜା ଲାଚା ଲା ଗିରିଧର୍ମାର୍ଥ ଶିଖାଳ ପ୍ରଦେଶ ଓ କ୍ଷୁ-
କଞ୍ଚାର୍ତ୍ତବ ଶତ୍ରୁ ପ୍ରଗମ୍ଭିତ ।

② Kumaon Himalaya or Uttarakhand Himalaya:

⇒ अंकोड़ गान्धीजी एवं 60 वर्षों- तकिया जान श्रृंग
चित्त द्विमलपुर एवं बेस Kumaon Himalaya जन्म
संविठि ।

⇒ अल्पन् 6000 30 फू लुप्त
दामुड़, अन्दर कुज़ 5500
मिन्नत्वा (मी) । अल्प-
नदारदी (Nanda Devi -
7817 मी), कामेट (Kamet-
7138 मी), त्रिसुल (Trisul

ଗେଲ (Gal) କ୍ରାନ୍ତି ଗେଲ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପ୍ରକାଶକ ଦ୍ୱାରା ମୁଦ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ ହେଲା । ଏହାର ପରିଚୟ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପାଇଁ ଏହାର ପରିଚୟ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପାଇଁ ଏହାର ପରିଚୟ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପାଇଁ

⇒ इमारुत मियालपुर मिग्निक एन्ड्रिस फ्रॉग-टेक्टोनिक ईमारुत गोदा। असली लिंगप्रभाव दुन (Dunes) वला २५°, अमन - (दग्धपुर, लाहलगाड़ दुन इत्यादि। इनश्चलिक हृ-गाठनिक (tectonic) कार्यान् उपर्युक्त वला (परिकल्पना) —

→ अग्रनाथ-अंगन शिवाय-काञ्जानी (Kangotri), चमूनोपी (Yamunotri), मिलम (Milam) देखाई। काञ्जानी शिवाय-गोदृश दुर्ग (अरुणजीवी वर्ष चमूनोपी शिवाय लग्न अभ्यन्तरी द्विपद्म-

⇒ ଦେଇ କୁ-ରାଜ ହୁଣିତ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରେସ୍‌ରୁ
ନମନୀ-ବାହିତ ପାଲି ଛାତା ଟୁଟିଶିଯ୍
ଆମର କ୍ରମଶ ରୋଡ୍ ରୂପ୍ ଥିଲା ।

⇒ ଡେଇନ୍‌ବେଳୀ ଖୁବି କୁ-ରାଜ ପ୍ରେସ୍‌ରୁଲାନ୍‌ଦିଗ୍ବିନ୍ଦୁ
କୁଳ କେ କୁ-ରାଜ ହୁଣିତ ପଥପାଇବ
କାନ୍ତାକାନ୍ତି ବୋମାତ ଥାକୁଳ ଟୁଟିଶି
ମାନ୍ୟର ମହିତ ପ୍ରକାଶିତ ପାଲନିକ
କିଲାନ୍‌ଦିଗ୍ବିନ୍ଦୁ ଲେଖିବ ହୁଣିତ କୁ-ରାଜ
ଶୀତେ ଶୀତେ ଉପରୁ କୁ-ରାଜ ଟୁଟିଶିଗୀର୍ବ
ମାର୍ଗାଟ୍ ପଥତମାଲା ହିମଲାପୁର
ମୁଣିଟ ରୂପ୍ରାଚୀ ।

জানে ব্যাধি : ট্ৰি-গঞ্জিক প্রযুক্তি অনুসূচি
অষ্টি নথীন গোপাল পক্ষমলাব গুড়জত।
শিমালভূব হৃজ প্ৰিয়নও দ্বৃতি চলছে।

② Plate-Tectonic Theory (ପାତ ଟେକ୍ଟୋନ ତ୍ୱର୍ତ୍ତୁ) :

→ ପକ୍ଷ ଗଠନ ମଧ୍ୟରେ ଅକ୍ଷୟୁନିକ ଫେରେ ଉଚ୍ଚ ଅବସ୍ଥା ହେବାକୁ
ଝଳକାଳୀ ଲେଜାନ ମାତ୍ର- (plate) ଏବଂ ସମୟ- (୩ ମିନିଟ୍‌ରେ ୩୦୦୮
ପ୍ରେଗନ) ଗାତିତ । ଏଥିଲି ମାତ୍ରେ ଶ୍ରେଣୀଧି ମାତ୍ର (Indian plate) ଏବଂ
ଇଉରାଷ୍ଯ ମାତ୍ରା (Eurasian Plate) ମରାଟର ଖଲୁଟ ବିଭାଗୀ
ପକ୍ଷ ମାଲାର ହୃଦୟ ଘର୍ଷଣ ।

Fig - Origin of Himalaya
(plate tectonic theory)

→ ପାତ୍ରପ୍ରକାଶ ନିଆ ଗୋମନାନ ଦେଖିଛନ୍ତି)-
ପାତ୍ର ଅଟେ ବନ୍ଦତୀର୍ଥ ପାତ କହି ପାତିକାଳ-
ଶକ୍ତିଶାସ୍ତ୍ର ଧୀରଜାମୀ, କୁର୍ରାକାନ୍ତିର ପାତର ମାଝ
ଦେଇ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଦତ୍ତ ୨୫ ଅଧ୍ୟ ଦେଇ ପ୍ରଦତ୍ତ
ଗୋମନାନ୍ତିର ବନ୍ଦ ବନ୍ଦତୀର୍ଥ ପାତାର କୁ-ଶକ୍ତି
ପ୍ରଦତ୍ତଙ୍କ କରି ଥାଏ । ଦେଇ ଥାଲ ଉଦ୍‌ଦେଶ ପାତର
ଶକ୍ତିରେ ଲେଖିଲୁ ଶକ୍ତିଧାତ୍ର ବୋଜ ଥିଲେ
ମାନ୍ଦିତ କୁର୍ରାକାନ୍ତି ପାଲିତାକାଳୀର ଅରଳ
ଚାଲୁଥ ଥାଲ ବୈଜ୍ଞାନି- ସୁନ୍ଦର ଶକ୍ତି ହିମାଲୟ
ପର୍ବତର ଦ୍ୱୟାନ ଥାଏ । କେବୁଦ୍ଧିକୁ କୁର୍ରାକାନ୍ତି-
ପାତର- ଅନ୍ତରାଳର ତିକୁ ମାନ୍ଦିତ ହିମାଲୟ
କୁର୍ରାକାନ୍ତି ଗୋମନାନ ଥାଏ ।

⇒ ପ୍ରେସ୍ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପାତଳ ଧେନ୍ତୁ- ପ୍ରତିବାହୀ ଏହା 5.4 ମିଲି
ମାତ୍ର ଡାକ୍ ଡିକ୍ରିକ୍ ପରିଶୋଭ ଚାଲାଯାଇଛି, ତାରେ ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରେସ୍ରୁ ପାତଳକିମ୍ବା
ମାତ୍ର ଅନ୍ଧିକାରୀ ଧେନ୍ତୁ କର୍ଯ୍ୟକ୍ରମୀ ଲୋଦ୍ଦୁ ଏବଂ ପ୍ରେସ୍ ଖୁବି ଧେନ୍ତୁ
ବିଭାଗୀୟ ପାତଳ ଚାଲାଯାଇଛି ।

(b) Bhutan Himalaya:

- ⇒ इमालपूर्व एवं गोमानी उठेन राष्ट्रीय घोषित ।
- ⇒ देखनशब्द इत्युपर्यन्त शुभज्ञालि इल - गांखर (गोमानी
(gangkhar puensum - 7570 मीटर), कुलाक्षणी (Kula
Kangri - 7538 मीटर), चोमोलहारि वा जोमोलहारि
(Chomolhari / Jomolhari - 7326 मी) उत्तराधि ।
- ⇒ इमालपूर्व एवं गोमानी बहु- परिग्लाच (Periglacial) ईमिकाल
द्वयवाहन ।

(c) Arunachal Himalaya:

- ⇒ देखि) इमालपूर्व मानचुर्यु- पूर्वदिश्वर भेणा ।
- ⇒ इमालपूर्व एवं गोमानी असम के ग्रेनाइट आद्यान घोषित ।
- ⇒ दूर्य इमालपूर्व अवासप भेणा नामाकरण अध्यार (Namcha
Barwa - 7756 मीटर) देखनशब्द सार्वानु शुभा ।
- ⇒ तलुङ् ग्लिशर (Talung glacier) देखनशब्द डिल्लुधारा-
ईमिकाल ।
- ⇒ लोहित (Lohit), कामेंग (Kameng), डिबंग (dibong), डिहंग
(dihang), सुबांसिरि (Subamsiri) - देखनशब्द अंगान नदी - ।

■ North-Eastern hilly Region or Purbachal :

(डेक्कन पूर्वर गायत्रि- ग्रेनाइट वा अर्द्धाचल)

Location: असम के ग्रेनाइट आद्यान क्षेत्र देखि एक
समान नामाल्पाट्ट, अनिष्टुल, मित्रायाम ओ प्रिन्सिपल पार्श्वांचली
निष्टुल एवं ग्रेनाइट गायत्रि ।

Topography: नामेहा बार्वा (Nameha Barwa) शुभज्ञार-
(ग्रेनाइट डेक्कन पूर्व) पर इमा - । इलेंग त्सोर आउंवाँक
(syntaxisal bend) निष्टुल ग्रेनाइट अंति दियू दमिनांगायात्रि
थांदे । देखनशब्द पर्वतान्त्रि
शुलिय शात्रु ग्रेनाइट
अद्यान गाटकाई (Patkai),
ओ मिश्मी (Mishmi),
नामाल्पाट्ट नाग (Naga),
ओ तुंग्संग (Tuensang),
प्रिन्सिपल शाम्पुइ-टाँ, निखन
ग्रेनाइट मिक्कि ओ वडाइन

जल ज्वाहा: Springs of Himalaya

- ① इमालपूर्व देवी प्रसादन - काम्पीत्रु देविनाग (Verinag) ओ अनन्तनाग
(Anantnag), एक मिमलार तप्तपानि (Taptapani) ।
- ② इमालपूर्व शीतल प्रसादन - देवदुर्ग अहम्मुखरा (Sohosrodhara);

① The highlands of Central India :

Location : राजस्थान, मध्यप्रदेश, उत्तर प्रदेश अंडमान और बांगलुरु के निकट स्थित हैं।

Physiographic divisions : अंधाराय विभाग पर्याप्ति विभाग इलाज —

उत्तरी और दक्षिणी अंधाराय विभाग

① Rajasthan Plateau (राजस्थान मालाहामी) : गोरखपुरी और पूर्वी दिल्ली के बीच राजस्थान मालाहामी (Rajasthan Plateau) और मारवाड़ घट्टमी (Marwar Uplands) नाम से जानी जाती है। उच्चता 300-600 मीटर, गोरखपुरी पर्याप्ति विभाग के अंतर्गत है। जल संकट 1722 एकड़ि।

② Central Uplands (उत्तरी-घट्टमी) : एवं उत्तरी घट्टमी की गोरखपुरी घट्टमी। 'विश्वास आधार' माने जाने वाली घट्टमी की गोरखपुरी घट्टमी द्वितीय घट्टमी।

③ Bundelkhand plateau (उत्तरी-घट्टमी) : उत्तरी मध्य राजस्थान के दक्षिण विकास विभाग- अंधाराय घट्टमी Bundelkhand plateau नाम से जानी जाती है। एवं अनारोही के निकट उत्तरी घट्टमी। एवं गढ़ घट्टमी 300-450 मीटर।

④ Malwa Plateau (मालव मालाहामी) : गोरखपुरी के विकास पर्याप्ति विभाग की मालव मालाहामी। एवं मालाहामी लोकोपीड़िया एवं द्वितीय उत्तरी घट्टमी।

⑤ Rewa plateau (उत्तरी घट्टमी) : मालव मालाहामी के दक्षिण बीच उत्तरी घट्टमी की नाम से जानी जाती है।

⑥ The highlands of eastern India :

Location : उत्तराखण्ड के उत्तरी भाग मालाहामी, छत्तीसगढ़ और बांगलादेश मालाहामी के छत्तीसगढ़ उपक्षेत्र (अमृतल घट्टमी) महानदी बेबाहिल एवं ओडिशा के दृष्टिकोण से उपक्षेत्र अंडमान बील घट्टमी।

Physiographic divisions : एवं घट्टमी-पर्याप्ति घट्टमी एवं प्राकृतिक घट्टमी विभाग। मैमन —

① Baghelkhand plateau (यांगलादेश मालाहामी) : अनारोही के विकास विभाग की गोरखपुरी घट्टमी एवं यांगलादेश मालाहामी के अंतर्गत जिलों की गोरखपुरी घट्टमी। एवं गढ़ घट्टमी 500 मीटर।

असे पर्याप्तनिवृत्ति शिळाघड दग्धिन आव्हा एव अद्भुतप्रभास
शास्त्र शूष्टुचल ।

→ ନଗ ପାହାତ୍ର ମାରମଣୀ (Saramati- 3926 metre) ପଥରକୁ
ସର୍ବତ୍ର ଶୁଭେ ।

⇒ ଇମ୍ଫାଲ ଡେଉଲ୍ (Imphal Valley) ଏବଂ ଲୋକ୍ତାଙ୍କ ଝାର (Loktak lake) ଏହି ବନ୍ଦରାଜ୍ ବିନ୍ଦୁରେ ଅନୁଭୂତି ।

Significance of Northern Mountain Region :

୧. ପ୍ରାତିକର୍ମନ: ହେଉଥିଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦିନକ ଆଗୀତରେ ଅତେ ବିଶ୍ଵାଙ୍ଗ ଜ୍ଞାନ ଦେଖାଇବା
ବରି: କାହୁଡ଼ି ପ୍ରସମନ ଯେବେ କିଛିଟା ବନ୍ଧା କହୁ ।

② ଏଲମ୍ବନ୍ଦୁ : ଶିତକାଳ ଝାଗ୍ର-ପଞ୍ଜିଆ ଲୋହମୂଳୀ- ଗୀତ୍ର ପାଞ୍ଚା ଅନ୍ଧାରୀ
ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା କବ୍ରି ଭୋଗକାଳ ଦ୍ୱିତୀୟ-ପାଞ୍ଜିଆ (ଶ୍ରୀମୁଖ ବାବୁ
ହିମାଲୟରେ ବାରି ପାଦ- ମନ୍ଦିର ଓ କେବଳ ବୃକ୍ଷିକାଙ୍କୁ ବୃକ୍ଷିକାଙ୍କୁ) ଯେ,

③ নামদীর প্রসংগল : এজেন্সি অফিসে ও সিল্বা এবং গোড়া
কেন্দ্র- কেনদ্রীক প্রসার- হিসালভ ।

④ କେବଳ ଦ୍ୱାରି : ନାନୀଶୁଲି ଶିଶୁଲ ପାରିମାତ୍ର ପାଲି ସ୍ଵା-ଧରେ ଉଚ୍ଚର ଦରଖତ ବିଜୀର୍ଣ୍ଣ ହେଁବୁ ମନ୍ଦର୍ମାତ୍ର ଗଠିତ ଥିଲା ।

୬) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ : ଏହାଙ୍କର ମୁଲାଙ୍ଗୀପ୍ରା ହଜୁଥିଲେ ବନାଇଲି, ଏଲାହିନ୍ତିକୁ ଦ୍ରୁଷ୍ଟିକାନ୍ତର ଅନୁଭବ ଆକୃତିର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନାମପାଇବା ମେଧ ଉଚ୍ଚିତ ପଶୁଚାରର ଫ୍ରେସ୍ ଏବଂ ଆକୃତିକ ଓ ନୈଯାରିକ ମୀଳାର୍ଥ ଏହି ପାଞ୍ଜାଖିମିକୁ ଗିରିପ୍ରକାଶିତ ହୁଏଇଥିରୁ କହେ ହଜାରେ ।

2 The plains of northern India

ଭାର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱିମନ୍ୟ ପାରତୀଷ୍ଠାମି ଏକ ଦଶହାବୁ ଲୋକୀଶ୍ୱର
ଯାତ୍ରାମିଳ ଛୁଟୁଥାି ଉତ୍ତରଭାଗ ଭାର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାଦ୍ୱାରି
ଭେଲ (The plains of northern India) । ପାଞ୍ଚାବ, ହିମାଚଳ,
ହିମାଚଳ, ହିମାଚଳ, ମଧ୍ୟମାର୍ଗ ଓ ବେଙ୍ଗାଲୁକ ମହାଦ୍ୱାରି ଏହି
ଉତ୍ତରଭାଗ ଉତ୍ତରଭାଗ । ଏହି ଉତ୍ତରଭାଗ ସୁଅମ୍ଭାଜ ମହାଦ୍ୱାରି । ଏହି ମହାଦ୍ୱାରି
ମୋ ବେଳତିର ପ୍ରାୟ 6 ଲକ୍ଷ ବର୍ଗ କିମ୍ବି ।

Origin (ଉଦ୍‌ଗତି): ପିନ୍ଧା, ଗଜା, ଓ ବ୍ରଦୁଆୟକ- ମହିଳାଙ୍ଗଭାଷା
ଅଳ୍ପ ଏହି ବାର୍ତ୍ତାକ୍ରିୟା ସମାଜମାଝି ଲାଗିଥାଏଛି ।

ଅନେ ଜାଗ୍ରାଃ Doon Valley (ଦୂନ ମେତ୍ରକ) : 'ଦୂନ' ଶବ୍ଦଟିରେ
ଏହି ପ୍ରାଚୀ ପରିଭର୍ତ୍ତର ଜାଗର୍ଣ୍ଣାନ୍ତର ଦୁନ୍ଦେର୍ଯ୍ୟ ମେତ୍ରକ । ଶିଳାଲିଙ୍କ
ପରିଭର୍ତ୍ତର କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କୁଳ ଶିଳାଲିଙ୍କର ବେଳଚ ପାତ୍ର ଯେ,
ତେ-କୈକିଳୀ ଥେବୁ ବୋର୍ଦ୍ଦ ନଦୀଛୁଲି ଶିଳାଲିଙ୍କ ବାଟୀ (ପାତ୍ର)
ଯତ୍ତ ଭୋଦର ଶୁଣି କହୁ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ପାଲ, ଶାଲି, ବୁଢ଼ି ଦିନ୍ଦୁ ବେଳଚ
ହତ୍ତ ଥାକୁ । ଏହି ମେତ୍ରକରୁଲିଏ ଜ୍ଞାନଧିର ଜ୍ଞାନ୍ୟ 'ଦୂନ' (Doom)
ନାମେ ପରିଚିତ । ଏବୁଲି କୃତପରମ୍ପରା ହିଂଗାଠନିକ ମେତ୍ରକ,
ଦୂନପୁନ ଶିଳାନ୍ୟ ବେଳାରେ ମଧ୍ୟତର୍ମୁଦ୍ର ବଜେ ହନ ମେତ୍ରକ ।

ଶ୍ରୀଗଣ୍ଡା ପାନ୍ଦିର : Mountain Part of Himalayas (ହିମାଲୟର ଶିଥିମଳ୍ଯ)

ଓଷିତ୍ରର ମାତ୍ର କିମ୍ବା ଅଛିଲୁକେ ହିମାଲୟର ମଧ୍ୟ ମାତ୍ର କିମ୍ବା
ଶିଥିମଳ୍ଯ ଗୋଟିଏ । ଏବଂ - ଗୁରୁତ୍ବରେ କାହାରେ - # ବୁନ୍ଦିଲା, # ବ୍ରାତିଲା,
କ୍ରାତିଲା, # କର୍ମକ୍ରାତାମ # ପିତ୍ରମାତ୍ରାଲ # କାନିତ୍ରାଲ
ଏବଂ # ବୁନ୍ଦିଲାରେ ; ହିମାଲୟ - # ଘରଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲା
ଏବଂ # ସିପାକି ଲା, କୁମାରୁ ହିମାଲୟ # ଖାଜଲା ଓ # ଲିପୁଲିଙ୍ଗ ।
ପୂର୍ବ ହିମାଲୟ ସିକ୍କିମର # ନାମୁଲା # ତୁଳନା ଲା ପ୍ରକୃତି
ଜୀବି ପରିଷାର ପ୍ରେସ୍ରାଫ୍ଟାର୍ମ ।

⑥ दूर्दृश्यवस्थार्थे शिल्पाभृत् प्रेणिविचारं या शिल्पाभृत् उक्तलिक् विचारः

ଓঞ্চলিক প্রেক্ষিত্বে দিগ্নুর সম্মিলনে এক সূর্য দিকে প্রিয় প্রিয়া
হিমালয় পারত্ত্ব ওঞ্চলিক অন্ধি জলবিহু গো কঢ়ায়, ২০১৮—

- ① পশ্চিম হিমালয় (Western Himalaya)
- ② কেন্দ্র হিমালয় (Central Himalaya), এবং
- ③ পূর্ব হিমালয় (Eastern Himalaya)

① Western Himalaya:

ବ୍ୟାକୁ କେ ଜାପାନୀଶ, ପାଞ୍ଚାଳ, ମିଥ୍ରଲକ୍ଷ୍ମୀନାଥ କେ ଉତ୍ତରଧିକ୍ରମ
ମାତ୍ରା ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ ସମିତି ମିଥ୍ରଲକ୍ଷ୍ମୀ ଗର୍ଭିତ । ଏହି ଜିନିମି
କ୍ଷେତ୍ରବିଭାଗ ଏହି —

① କାନ୍ଦୀର ହିମଲ୍ୟ - ② ପାଞ୍ଚବ ଦେଖିଲ ହିମଲ୍ୟ -
ଏବଂ ③ କୁଣ୍ଡଳ ହିମଲ୍ୟ ଏବଂ ତେବେଷ୍ଟ ହିମଲ୍ୟ ।

① Kashmir Himalaya :

⇒ କ୍ଷେତ୍ରଫଳିକ ଓ ଲାଦାର୍ଥ ପ୍ରୋଗ୍ରାମର ବେଳୁବ୍ ପତ୍ର ୩.୫ ଲଙ୍ଘ

③ Ganga Plain:

Location: এই সমতৃপ্তি গঙ্গার উপরে, বিহার ও অসমের জুড়ায় প্রচলিত।

characteristics:

- ① এই উভয় সমতৃপ্তি বৃহত্তর ভেঁড়া।
- ② ৩-৭৫ লক্ষ বর্গ কিমি আয়তন গুড়-গঙ্গায় সমতৃপ্তি বিস্তৃত।
- ③ গঙ্গা এবং এর বিভিন্ন সেচনী দেশ শাখানদীর পালিতানু এই সমতৃপ্তি ক্ষেত্র অন্তর্ভুক্ত।
- ④ অঞ্চলের পালিতানু নাম 'ঝাঙ্গার' (Bhangar) এবং নদীর পালিতানু উভয় নাম 'খাদার' (Khadar)।

Basic	Bhangar	Khadar
প্রকৃতি	প্রাচীন পালিতানু উচ্চ সমতল ছিল।	নবীন পালি ছাড়া গঠিত। এই তুলনামূলক নিম্ন সমতৃপ্তি।
ব্যাক প্রবাহ	এই ভেঁড়া ব্যাক প্রকল্প করা।	ব্যাক করা পালির মতো ঘটে।
উর্বরতা	উর্বরতা কম।	এই ধূতক উর্বর।
অসম নাম	পাঞ্জাব এবং 'ধায়া' (Dhaya) নামে পরিচিত।	পাঞ্জাব এবং 'বেট' (Bets) নামে পরিচিত।

classification: গঙ্গায় সমতৃপ্তি গঙ্গার তিনটি বিভাগ বিস্তৃত।

- ① Upper ganga plain (উচ্চ গঙ্গা সমতৃপ্তি)
- ② Middle ganga plain (মাধ্যমিক গঙ্গা সমতৃপ্তি)
- ③ Lower ganga plain (নিম্ন গঙ্গা সমতৃপ্তি)

① Upper ganga plain:

- ⇒ গড় 100-300 মিটার উচ্চ এই সমতৃপ্তি উভয় প্রদেশ দেশ পরিষিত গঠিত।
- ⇒ পাখিসম খনুন নদী থেকে পূর্বে এলায়তে অবস্থিত এই সমতৃপ্তি বিস্তৃত।
- ⇒ উচ্চ গঙ্গা সমতৃপ্তি কিংবলিতে পাদদণ্ড বুড়ি, ঝালি, পালি গাঠিত-অনুরূপ ছুমি হুল উভয় (Bhabar) এবং তের নদীগুলি প্রকল্প 'তরাই' (Terai) বুল।
- ⇒ খনুন, গঙ্গা, ব্রহ্মগঙ্গা, ঘৰ্য্যা উচ্চগঙ্গা সমতৃপ্তির প্রধান নদী।

Physiography of Himalaya (हिमालय का भूगोल):

ମିଶ୍ର ପାତ୍ର— ଗୋଟିଏ ହୈ-ଅକ୍ଷତିଟି ପଠନର ଛିଲେଜ୍ ଏବଂ
କଥା ଯେ । ୨୦୧୮— ① ଉତ୍ତର-ଦିଶାରେ ଯା ଅନ୍ଧାବତ୍ସରେ ଏବଂ ② ପୂର୍ବ-
ପାଞ୍ଚିମେ ଯା ଦେଖୁ ଯଶ୍ରବ- ।

① ପ୍ରିସ୍ଟ ବର୍ଷର ମିଆଲ୍‌ଫ୍ରେ ଶ୍ରେଣିବିଭାଗ : ଚନ୍ଦ୍ରମା ଅବଳ ୫୦-ଗୁଲା-
ଡଲର, ୩୦୦ ଟ୍ରେନ କେବର ପାଇଁ ଶ୍ରେଣ ଦୂକିନ - ପ୍ରାର୍ଥ ଚିନ୍ତା-
ଚାହିଁ ମମାଙ୍ଗଳାଳ ପରିଶ୍ରାନ୍ତ ଭାବୀ ଯଥ୍ରୋ । କେବେ ଦୟତତ୍ତ୍ଵନୀତୁଳି-
ଦୂକିନ ଶ୍ରେଣ କେବର କ୍ରେଷ ଟ୍ରେନ ଟ୍ରେନ କେବର ଗୋଟିଏ । ପ୍ରାର୍ଥ ବର୍ଷର
କେବର ଥିବେ ଦୂକିନ ପରିଶ୍ରାନ୍ତ କେବର ଶ୍ରେଣ ବା ମିଆଲ୍‌ଫ୍ରେ ହଲ -

- ① तेथ्यस शिखरालय वा ट्रांजॉस शिखरालय (Tethys or Trans Himalayas)
 - ② हिमाद्रि वा हिमगिरि वा बड़े शिखरालय (Himadri or the Greater Himalayas)
 - ③ हिमाचल वा मध्य शिखरालय (Himachal or Middle Himalayas)
 - ④ शिवालिक वा बाहरी शिखरालय (Shivalik or Outer Himalayas)

① Tethys or Trans Himalayas: (গড় খৈত: 3000-5000 মি.)
 ⇒ হিমালয়ান প্রদেশের উচ্চ গেইত প্রেসিন হিমালয় পর্বতশৃঙ্গের
 শীর্ষ স্তরে অবস্থিত মালভূমিতে গুরু মিশ্রের
 ⇒ গোত অন্দে প্রায় 12 টেক্স বজ্র, ক্ষেত্র প্রয়োগের দ্বি-বৈলোভূত
 প্রমত্ত প্রচ-বেজের জ্ঞান প্রাপ্ত।
 ⇒ উচ্চ মিশ্র-সার্পিল পেটেক প্রেকে দক্ষিণ হিমান্দির আর্দ্র-
 গেইত।
 ⇒ ক্ষেত্র হিমালয়ান বেচিলোর লেখা গুরু মার্ট্র গেইত
 ⇒ কুছুর, লাদাখ ও কাশ্মীর প্রেকে বেশোর প্রাণ পর্বত
 ⇒ প্রেকে বেশোর প্রাণ শুঙ্গত্বালীব মার্ট্র-বাধ্যত-কাশ্মীর প্রাণ
 godwin austen ও K2 (৪৬১। মি), গোকুর পর্বত-
 মার্ট্র শুঙ্গ লিওপার্ড প্রেকে।

② Himadri or Greater Himalayas: (ग्रेटर हिमालय्स: 6000 ft.).

- ⇒ କେତେ ଶିମାଲପ୍ରଦ ଛୁଟମ ଗୋଟିଏ ।
 - ⇒ କେତେହିମ କେ କଣ୍ଠ ଶିମାଲପ୍ରଦ କାଳି ଶିମାନ୍ତି କା ଶିମାନ୍ତି
ଶିମାଲପ୍ରଦ ଗୋଟିଏ ।
 - ⇒ କେତେହିମ ଶିମାଲପ୍ରଦ ଛୁଟନ୍ତ କାଳି କ୍ରେମର୍ବାର୍ଡ୍-କ୍ଲୁବ୍‌ଲାଇନ୍‌
କ୍ଲୁବ୍-ଅନ୍ଧାଳବ କୈଥାନ ଆଚ ।

Basic	Bhabar	Terai
ବେଳାନ ରିସ୍ତାର	ମିଶ୍ରଅକ୍ଷ ତିଙ୍ଗ ପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଚାହୁଁ 8-16 ତିମି ସିଲ୍‌କ୍ରୂଡ୍ ଶିଳମିଶ୍ରର ଦୀଦିଶେର ଛୁମି ।	ବେଳାନ ରିସ୍ତାର ମିଶ୍ରଅକ୍ଷ ଚାହୁଁ 20-30 ତିମି ତିଙ୍ଗ କ୍ଲୁଡ୍ ରେଫ୍ରେମି ।
ଗଠନ	ଶୁଷ୍କ, ପାହର, ବାଲି, ପଲିଗାଠିତ ଅନୁର୍ବର ଛୁମି ।	ବାଲି, ଚାଲି ଗାଢ଼ିତ କ୍ଲୁଡ୍ ରେଫ୍ରେମି ।
ପ୍ରେରଣୀ	ନଦୀଶୁଲି ପ୍ରେରଣ ଉଚ୍ଚତା ଥୁବୁ ଅଧିକ ନିମ୍ନ ଥୁବୁ ଥାଏ ।	ନଦୀଶୁଲି ପ୍ରେରଣ ଉଚ୍ଚତା ଉପରିପ୍ରତକଳା ଅଧିକ ଶଳ ଛୁମି ପ୍ରେରଣ ।

⑥ Middle ganga plain:

- ⇒ शक्ति ५०-१०० मिट्रेव एवं जेट ममार्क्सिटेड प्रदूषकों पूर्णता प्रदृश समाज विषय क्षेत्र विकृत ।
 - ⇒ उल्लङ्घन शक्ति पूर्व विषयक बायमूल प्राकृतिक विकृत ।
 - ⇒ अधीनस्थ वर्ष, वर्षाकार व धारावाहक ग्रेन ।
 - ⇒ अधीन नदीजलि प्राप्ति धात प्रविक्तन छह । (भ्रमन-क्रान्ति, घर्याङ्ग, चाँडा, होन नदी) धात उत्तरादि । ज्ञानी नदीके 'विषयक' द्रुःधा' बला हुत ।

② Lower ganga plain :

- ପଦାନନ୍ଦ ଗତ ଛୁଟ ତଥ ମିଶ୍ରତ୍ୱ କେବଳ ।
 - ଦୀର୍ଘଲିଙ୍ଗ କୁଳନ୍ତିର ବାଦ ସମ୍ମାନ ପରିମାଣ ଏବଂ ପୂର୍ବ ବିଶ୍ଵତ୍ୱ ଆମ୍ବାନ୍ତ ବେଳେ ନିଷ୍ଠ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧମି ଜାରିତ ।
 - ନିଜ ଜଞ୍ଜା ସମ୍ବନ୍ଧମିର ଅନ୍ତର୍ଭବ ବେଳେ ପୂର୍ବଧୀର ହୃଦୟମ ବନ୍ଦିପ
ଜଞ୍ଜା-ବ୍ୟବସ୍ଥା ବନ୍ଦିପର ବେଳେ ।
 - ବେଳେଲାଗି ବନ୍ଦିପର ।
 - ଜଞ୍ଜାର ବିଜ୍ଞାନିତ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧମି ହେବୀ ଅନ୍ତରେ ।

④ Brahmaputra Plain :-

Location: ପେମ୍ପାର କ୍ରିସ୍ତୁଲ ବେଳାଟିଙ୍ ଯନ୍ତ୍ରର ପୂର୍ବ ଏକ ପ୍ରମହିମି ଦେଇ-ଏକ ନାମ ପେମ୍ ଅମହିମି)

Characteristics :

- ଇଂର୍ଜି-ପୁର୍ବ ଓ ଦଖିନ ପରିକାର ତୁଳା ଏହି ଉତ୍ତରକାରୀ ବ୍ରାହ୍ମପୁର୍ବ
ଏବଂ ଗର୍ବ ଶିଖିଆ ଉପନନ୍ଦିର ପାଲି ଆମ କେବଳ ଅଭିଜ୍ଞାନ ।
 - ଏହି ଗମଣ୍ୟମିର ଓ ସାଧ୍ୟ ଦିକ୍ୟ ଅନାନ୍ତିତ ବ୍ରାହ୍ମପୁର୍ବ ନଦୀ
ଗଣିଲାପ ସବୁ ଯାନୁଚିତ କର ନଦୀ ଦୀପ (River island)

હાદર દે જેગાર સમાજી વિકાસનું જ્ઞાન નાખો :

નાની બેણાહિની અન્ત્રી - કૃત્તાય પાથ્રની અનુસારી હું રંગાવે પાલિ દ્વારા હન્દું । નાનીયાત્રા જીવાજાન્દી ક્રૈંત્રીજાયાર નીચે ટેંકા નાનીન પાલિ એ હાડા (Khadar) હન્દું કેસાધ્ય ઢાલ, હેડ્ટ તરીકી કૃત્તાય, બંજાર (Bhangar) એ આંદોલ પાનિ થાણ્ણો મળિયાનું પ્રાચીનીસીમારી (flood level) '30 મિલીમી કૃત્તાય કોણ્ણું ડેઝાર પાલિ દ્વારા હન્દું ।

'હાદર' પાલિનું જાલિય લગ તરીકી । અનુસાર, પાલિનીનું ઓ જ્યાંસન-સિધ્યામ્યાર પરિવ્યોન કરું । પણ કૃત્તાય 'દેઝાર' હેઠળ આંદોલ પાલિયાત્ર કાંકારના (clay) એ જાલિય લગ તરીકી । દેઝારનું ક્રૈંત્રીજ પરિવ્યોનું કાંકાર (Kankar) હેઠળ ।

③ Kankar (કંકાર): દેઝાર બેણાલનું દ્વારાયુંકું શાખીક જીવન વળું ।

④ Dhankar (ધંકાર): હેઠળ ગંભીર સમાનુષી- દ્વારાયુંકું હૃતીકાનું Dhankar વળા હન્દું ।

⑤ Bhabar (ભાબર): ક્રિયાલિક પર્વતીનું સાદાદળું હુંઠી, પાલિ એ જાલિ ગાંઠિત હૃતીકાનું Bhabar વળું । એક હાથી સાંદ્રિક, હેઠે દ્વારાયારનું અંગીર કરું ।

⑥ Ghutting (ગુટ્ટિં): હેઠળ ગંભીર સમાનુષી વાલી એ હૃતીકાનું દ્વારાયુંકું Ghutting વળા હન્દું ।

⑦ Bhur (ભૂર): હેઠળ આદુલનું પણિયેંદ્રનું આંદોલ ત્રણીકું સુખ્ખકારનું વાલિમણીનું પાલિમણીનું હૂર વળા હન્દું ।

⑧ Ray, Usar or Kallar (રૈ, ઉસર વાતાલાર): હૂર્વ પાણીનું એ હેઠા રાજ્યાનું અગ્રાર્મારી લવનાનું પાનિમણી ।

⑨ Karewa (કારેવા): કાંનીનું કૃત્તાય દ્વારા-યાંત્રિક પાલિ ।

⑩ Loess (લોઝસ): રાજ્યાનું લૂનિ બેણાહિની બેણાલ વાલિમણી શાંતાંત્રિક માર્ગી લોઝસ નાનું પાણીચિત્ત ।

② Black Soil on Regur

હેસ્પ્ર હૃતીકાનુંકું વર્ષાંગનાનું

વ્યાસનું શિલાનું ગાંઠિત દાખિલાનુંકું હૃષ્ટાનુભિજાય લેસનું સાનીનું નાનું Regur (રેગુર) । તેલશુ ખલ 'રેગુર' એ 'રેગાર' લેણે 'રેગુર' કહાની અસ્થાન । બેણાનું મણ રેગુર નાનીનું લોનિન ખલ Regur-gitatione લેણે અસ્થાન । હાંદીનિન શ્રોણિબિલાગ અનુસારી હૃષ્ટાનુભિજાય હેલ વેર્ટિસલ (Vertisols) માર્ગી ।

Regional distribution: એ હાદર માર્ગી રાખ્યાનું —

① નાનીયાત્ર આલાંદી

Area: ଦେଶକୁ ଅଧିକ ୨.୫୦ ଲକ୍ଷ ସର୍କା' କିମି ବର୍ଗ ମୀଟର୍ ଅଧିକ ଜାତି ହୁଏଥିବାକୁ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ।

Origin: ବେଳିକାରୀ ଓ ଉଚ୍ଚପାତା ଜାଲ ପୋତାକିମାର ଏକ ଜାତିର ଶିଳାକୃତ ଶୈଳୀକୁ ଶିଳିକର ଓ ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳୀ ଧାନିକୁ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତିତ ପୋତାକର ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଶାଖା କୁଣ୍ଡଳ ପାଇଁ ପୋତାକିମାର ପାଇଁ ବେଳିକାରୀ ଏକ ପ୍ରିଜକୁଣ୍ଡଳ ଶୈଳୀକୁଣ୍ଡଳ କାହିଁ ପୂର୍ବି ବ୍ୟାପି ।

Crops : ଭେଲୁର୍ବି ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ କୃଷିଧାରର ମହାନ୍ତ ନା ଶୈଳାଞ୍ଜଳିଟି ମାତ୍ର ପ୍ରମୁଖ ଛାତ୍ର ଗ୍ରେ, କର୍ଣ୍ଣ, ବୃକ୍ଷ, ଡାଇମ, ହାନ୍ଦି, କାଗନ୍ଦାମ ପ୍ରାଚୀନତିର ଚାଷ କରା ହୁଏ ।

Characteristics:

① Colour: ଏହି ଶାଖା ଲାଲ
ବଦାମ୍ବି ଓ ହଲଦ୍ରୁ-ବଦାମ୍ବିଗୁଡ଼ିର
ରୂପ ।

② Texture: ଏହି ମର୍ମି କୌଣସି
ଦରଶ ବେଳେ ପିନ୍ଧିତ ମୁକ୍ତ ଦୟା ।

③ Elements: ଏହି ଜୀବିତ
ଲୋହ ପ୍ରେସ୍ ମିଳିମ୍ - ମୁଖ୍ୟାନ୍ତିକ
ପ୍ରୋଟୋଟ କ୍ଷେତ୍ରକାରୀ ।

⇒ ଅର୍ଥ ମାତ୍ରିତ୍ କ୍ଷେତ୍ର ପରାମର୍ଶ
ଅନ୍ତର୍ଗ୍ରହ କାଳୀକାର୍ଯ୍ୟ ଚଲ ।

⇒ ପାତ୍ର ହୁନ, ଯୁଗମନ କିମ୍ବା ଏ ନାୟକ୍ରୋତୁର ଅଭିଜନ କମ ଥାଏ
ଏହି ଶାରୀ ଭେଦିକ ପ୍ରମୁଖିବୁ ଯୁଗ ।

classification : କ୍ଷେତ୍ର ଭେଦମାଧ୍ୟ ପରିଯାଳିତ ଏକ ହଟ-ବିଶ୍ଵାସ ଲୋକଜନକୁ ଦେଖ ଯାଏ । ଯାଏ—

① High level Laterite : ଲେଟାରିଟ୍ ପାଥାରର ଅଧିକ ଦିକ୍ଷା
ପରେ ଲୋହିତରାତି ପରିମାୟ । ଏହି ଲୋହିତରାତି In-situ ଅଛନ୍ତି, ଉଚ୍ଚ
ମୂଳ୍ୟ ଗ୍ରାମପାତା ପରିମାଣ ରୁହନ୍ତିର ସ୍ଥଳ ।

② Low level Laterite: କମ ଶ୍ରେଣୀ ପାଥାତ୍ତର ନୀଚେ ଦୂଲ ପ୍ରକାରର ଲ୍ୟାଟ୍ରିଟ୍ ଦେଖାଯାଇଛି । ମାତ୍ରାରେ ଉଚ୍ଚମି ଓ ପାଥାତ୍ତ ଲୋକଙ୍କାରୁ ସୁଧି ହୁଏ । ପାତ୍ର ନଦୀର ଅନ୍ତର ମାଧ୍ୟମରେ କମ୍ପ୍ରୈସନ୍ ନୀଚେ ଦୂଲ ନିଷ୍ଠାମିର ଲ୍ୟାଟ୍ରିଟ୍ ମାର୍ଫି ପ୍ରକାର ହୁଏ ।

ପାଞ୍ଜିମାର୍ଗ ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ଅନୁଭାବ ଏହି ଦୁଇ ଶବ୍ଦରେ
ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆଭିଭାବ- ଦେଖାଯାଇଛି ।

Characteristics :

- ① Colour :** ଏହି ଶାଖା ଲାଲ
ବଦାମି ଓ ଲ୍ଲାଦ୍ର-ବଦାମି ରଙ୍ଗରେ
ଥିଲା ।
- ② Texture :** ଏହି ଶାଖା କାଳେ

କ୍ଷେତ୍ର ଗ୍ରାନା-ଲୋପଟେ ଶାଖା କେବେ
ଗ୍ରହିତ : ① ବୁନ୍ଦି ବୁନ୍ଦି କେବେ
ଗ୍ରାନା ପଦାର୍ଥ ଦ୍ୱାରା ଛେତ୍ର ଏହି ଶ୍ରାବିତ
କେବେ ପଦାର୍ଥ, ହନ - ଶ୍ରାବନକ୍ଷୀରାଜ -
ନାରୀଦୂତନ ପ୍ରଜାତିର ପାତ୍ରିକାନ ଧୂର୍ବ
କମ ।

③ Elements: অক্ষ মাত্র কেবল শব্দ এর নির্দেশ করে।

১১) লিচি পাতাগুড়োট সত্ত্বিক শব্দ মাত্রের ওপর যেকো ধনিতৃপদাৰ্থ নাচ চল যাব।

ଲୋହ ପ୍ରୋଟିମିନିମ - ମୁଖ୍ୟାନ୍ତିକ
ଦ୍ୱୟାକ୍ରମ ପ୍ରସାରିତ ଥାଏ ।

ଲେଖାକ୍ରମରେ ଶାପି ଦ୍ୱାରା ଅନୁଷ୍ଠାନିତ ହେଲାମାତ୍ରଙ୍କ ଏକ ପରିଚାରକ ପାତ୍ର ହେଲାମାତ୍ରଙ୍କ ଏକ ପରିଚାରକ ପାତ୍ର

③ Karakoram mountain range (କାରକୋରମ ପର୍ବତ ଶ୍ରେଣୀ):

- ⇒ লাদাখ পর্যানির উভয়ে শেষ কাগজগুলো পর্যানি ।

⇒ মিমাল্পা ও লাদাখ সুপুর্ব সমষ্টি প্রৈসেস থেকে প্রথম পর্যান হচ্ছে ।

⇒ প্রথম পর্যান দৈর্ঘ্য আবৃত্তি ৪০০ কিমি এবং প্রস্তুতি ১২০-১৪০ কিমি ।

⇒ কাগজগুলোর গডউইন অস্টেন (godwin austen) বা K₂ (৪৬১১ মি.) বর্তমান সর্বান্তর প্রিমিয়ার প্রিমিয়ার কৃতিত্ব (মার্কট প্লাটফর্মের পর) হচ্ছে ।

⇒ অবৃত্তি ভবানিগুলু রয়েছে - চিত্তলমিক (৪০৬৪ মি), ব্রডলমিক (৪০৫৭ মি) প্রাণ্তি-সুর্জিট হচ্ছে ।

⇒ দ্রোণাচল সিয়াচেন শিমবাহ (Siachen Glaciers) (৭৬ কিমি পৰ্য্যন্ত) বর্তমান দীর্ঘতম শিমবাহ ।

⇒ দ্রোণাচল অন্যান্য শিমবাহ ইন্ডিয়ার মধ্যে রয়েছে - প্রিমসার, যানাউড়ো, রিমো প্রাণ্তি শিমবাহ ।

কাগজগুলোর অন্য নাম →

 - ① বর্ষুরাত্রি বিবলশীর্ষ : কাগজগুলো পর্যানির প্রাণ্যান্ত সাতাহাতুর উপরাত্রে থাকে বলে এটি 'বর্ষুরাত্রি বিবলশীর্ষ' বা 'হ্যাম্প্রে বিবলশীর্ষ' নামে পরিচিত ।
 - ② কুন্সারি : সম্মুখ দেশের এক

କାଳୀକାରୋମର ଅନ୍ୟ ନାମ୍ →

୧) ବସ୍ତୁଦୀର୍ଘ ବୈଜନିକୀୟ : କାଳୀମୁଖୀ
ପକ୍ଷ ଶ୍ରେଣିର ଆଗ୍ରହ କାଳୀମୁଖୀ
ଦୂଷକର୍ତ୍ତତ୍ଵ ଥାକୁ ଘୋଲ ଏହି
'ବସ୍ତୁଦୀର୍ଘ ବୈଜନିକୀୟ' ବା 'ବସ୍ତୁଦୀର୍ଘ
ବୈଜନିକୀୟ' ନମ୍ବ ପାଇଛି ।

୧ କୁନ୍ତଲିଙ୍ଗି : ପ୍ରମାଣ ଦସ୍ତଖତ ଏକ
ହୃଦୟଙ୍ଗିଙ୍ଗି ଉପରେ ।

❑ The Himalaya mountain (ହିମଲୟ ପାତା) : (ବିଶ୍ୱାରିତ)
ହୁଣିଗିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ହିମଲୟ ମହାର୍ଦ୍ଧ ଭୋମରା ଉପର ବିଶ୍ୱାରିତ
ଜାରାର ଚଷ୍ଟା କରିବା ।

Origin of Himalayas (ହିମାଲୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ-ଡେଙ୍ଗଳ୍):

ମ୍ୟାନିଯ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଡ୍ୟୁପାତି- ଯା ସ୍ଥଳିର କାହାନ ଦୁଇ ଗୁଡ଼ର ଲାତ୍ତମ୍ ପ୍ରାଚ୍ୟୁଷ କରା ଥିଲା । ① ମହାଧୂର ତ୍ରୈ ଓ ② ପାତ-ଜାତନିକିତ୍ରେ ।

① Geosyncline Theory (ଜୟାଧାତ ତ୍ତ୍ଵ) : ବିଜ୍ଞାନୀ ଜେମ୍ସ୍ ରୁବିନ୍‌ସନ୍ ଯାହାତ ତ୍ତ୍ଵ ଅନୁମତି —

⇒ ଦେଖନ ପ୍ରଧାନ ହିମାଲ୍ୟର ବୈଜ୍ଞାନି- ଅଂ୍ଶ ୬.୫ - ୭ ଟଙ୍କା
ବାବୁ ଲୋଜ୍ (ପ୍ରଧାନ ଏକାନ୍ତିର୍ଦ୍ଦୂଷଣ ମାତ୍ରା ବା ଅଧିକ (Greasyn-
cline) ଦ୍ଵିଲ୍ୟ, ଯାଥି ନୀର୍ମାଣ ହେଲାମାତ୍ର ବା Tethys geosyncline;

⇒ ଲୈଖିମ ପାଳକୁ ଡେଇ ବେଶ୍ୟାରଙ୍ଗୁଡ଼ ଏବଂ ଦିନିନ
ଶାକୁଭାବରଙ୍ଗୁଡ଼ ନଶ୍ୟ ହୀନ ଆଣିବ ଦ୍ଵା-ବେଶ ବେଶ୍ୟାତ-ହୀନ ।

⑦ Saline and Alkaline Soil (लवण्य और अम्लीय भूसिंक)

ଦେ ମୁହଁ ଅକ୍ଷୁଳ ନାୟିର ଗ୍ଲେଣ୍ଡମା ପ୍ଲେ, ଫିଲ୍ଡ୍ ଏଲନିକାରୀର ଶ୍ରମା
ନେହି, ସ୍ରୀଲଙ୍କାନ ନାୟିର ଶୂଳ ଉଚ୍ଚତ ଲାବନ ଶୁଭିନ୍ଦ୍ର ବିଦ୍ଵା ଶ୍ରୀ
ପ୍ରାଚୀନ ଛବି, ପାତ୍ର ଏ ଲାବନ ଶୁଖ ମୁହଁ ଟୈକିନ୍ଡ ପ୍ରାଚୀନ
ଜୀବତଃ ଶ୍ରୀ ଉଚ୍ଚ ଲୋଜ୍ । ଅଭିନିଷ୍ଠ ଲାଗୁନର ଶୂଳ କିମ୍ବା ଶାର୍ଦ୍ଦି
ଅନନ୍ଦର ପ୍ଲେ ।

Regional distribution :- छियां, उत्तर प्रदेश - रविधान, पान्थपुर,
बाणीगांव, काशिमोर्जुगढ़ द्वादशवन, महाराष्ट्र के शुक्र अस्त्राल नवमीकृ
ते शुक्र शाही गोदा ।

#Area: ଲୋକାନ୍ତର ୬୪ ମାତ୍ରାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଯା ଏହି ୨୧% ଜଳକର
ଲାଗନକୁ ଉପରେ ଥିଲା ଆଖିର ଅନ୍ତର୍ଗତ ।

#Origin: ଶୁଣ୍ଡ ଓଖିନ ପୁତ୍ର ଦେଖି ବାଜୀରଙ୍ଗ ହେବାରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା
ଲକ୍ଷମ୍ବନ୍ଦ ଏବଂ କୈଳିଶାରାଧିପତି ହେବାରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଲୋମ୍ବ ଏବଂ ଲୋମ୍ବର ଏବଂ
ଚାଲାରୀରଙ୍ଗ ହେବାରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା । କିମ୍ବା ଲୋମ୍ବର ଶୁଣ୍ଡର କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
ନୀଟି ମଞ୍ଚିତ ହେବାରେ । ଏହାରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା ସୁମିତ ହେବାରେ ।

Crops : ପ୍ରକାଶି ଅନୁରଧ୍ଵ
ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ସାହ ଚମଗମୟ
କୌଣସି ହେ । ଗ୍ରେ ବିଲ୍ ମ୍ରାଟ କ୍ଷେତ୍ର
ମିଳିଏଣାର୍ କାମ୍ବି ଶାଖା କେବା ହେ ।

characteristics:

① Colour: लालस्तु गाढ़ी
बड़े द्विघंडे।

② Elements: ① ମହିଳା
ମେଲିକୀର୍, ମେଲିକୀର୍ ଓ
ଆମ୍ବାନିପୁଣ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଲଢନ୍ତି

କରିବାଧା - ଜୀବିତକାରୀ ମୁଖ୍ୟ
ଶ୍ରୀଜିକ (Physiologically Dry Soil):

ଲବନାଟୁ ଶୁଣିବାର ମାତ୍ରିତ ପ୍ରେସ୍ ପରିମାଣ
ଲବନ ଥାଏଇ ଉଚ୍ଚିଦ୍ଧ ମାତ୍ରି ଅଟ୍ଟି କର
ଆହୁତିକିମ୍ବା କିମ୍ବା ଆହନ କିମ୍ବା ଆହାରକିମ୍ବା
କାଳ ପ୍ରକାର କିମ୍ବା ପାତ୍ରରେ । କିମ୍ବା କିମ୍ବା
Physiologically Dmy କାହାର କିମ୍ବା ।
ପ୍ରେସ୍ରୁ କିମ୍ବା ମାତ୍ରିତ ଗ୍ରହଣୀ ଉଚ୍ଚିଦ୍ଧ-
ଦେହ ଆସମୂଳ (Pneumatophore)
ଦେଖାଯା ।

⑧ Peaty and Marshy Soil

ବେଳିମୁଣ୍ଡଳ ଓ କୋର୍ଡ ଲେନ୍ଡର ମାର୍ଗିତ ପ୍ରେସ୍ ପରିଶାଳନ କୌଣସି ଗଲାରେ ଗମ୍ଭୀର ମହାର୍ଥ ମନ୍ଦ ମାଟିର ମୂଳିତ ହୁଏ । ଏହି ନିଃଶ୍ଵାସ ଘରେ ।

Regional distribution : କେନ୍ଦ୍ରିୟ ଆଳାଦୀର ଓ ପ୍ରକଟିଗ୍ରହମ ଜ୍ଵଳ

① Himalayan mountain range (ହିମାଲ୍ୟ ପରିଶ୍ରମୀଣ) :

- ⇒ ହିମାଲ୍ୟ ପ୍ରକାର ଛୁଟମ ବର୍ଣ୍ଣ ପରତ (Fold mountain)
- ⇒ ଦେଶ୍-ଭାଷା-ପାଇସ ପାରି ପ୍ରାଚୀୟ ଏଥିରେ ଶୁଭ କାହିଁ ହିମାଲ୍ୟ ପରତଙ୍କାଳୀ ଦୂରିଯା-ଦୂରି ଦିକ୍କ ଗୋରଜନା ଚାନ୍ଦର ମହିତ ଥିଲୁଛେ ।
- ⇒ ଅର୍ଧ ପରତ- ଗ୍ରେ କାହାରୀର ନାମ୍ବା ପରତ (୫୧୨୬ ମି) ଏହିକେ ପୂର୍ବ ପ୍ରେସାରିଲ ପ୍ରାଦେଶର ନମଚାଲବ୍ରାହ୍ମି (୭୭୫୫ ମି) ଅର୍ଥାତ୍ ବିକ୍ରତ ।
- ⇒ ହିମାଲ୍ୟର ଉଚ୍ଚ ଅନ୍ତର ୨୫୦ କିମି ଏବଂ ଅନ୍ତର ୧୫୦ କିମି ଥେବାକୁ ୪୦୦ କିମି ।
- ⇒ ହିମାଲ୍ୟର ପ୍ରାଚୀୟ ଭାଷା ବର୍ଣ୍ଣ ଦେଶ୍-ଭାଷା ଏହି ରୂପ-ପରତ । ଅର୍ଥାତ୍ ବିଭିନ୍ନ ଏହି ରୂପ-ପରତରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାର ପରତ ।
- ⇒ ହିମାଲ୍ୟର ମୋଟ ଆମ୍ରମାନ ୫ ଲକ୍ଷ ବର୍କକିମି ଥିଲୁଅଛି ଏହି ଏବଂ ଆମ୍ରମାନ ଅନ୍ତର ୫ ଲକ୍ଷ ବର୍କକିମି ।

ତେଣେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା : ହିମାଲ୍ୟର ଅର୍ଥ-ହିମାଲ୍ୟ ଶିଖର ପରତଙ୍କେ ବର୍ଣ୍ଣ ପରତଙ୍କାଳୀ ଦୂରିଯା-ଦୂରି ଏଥିରେ ବିକ୍ରତ । ୧୦ ହିମାଲ୍ୟ ପରତଙ୍କାଳୀ ଦୂରି ଦେଶ୍-ଭାଷା ଏହି ବିକ୍ରତ । ୨୦୦ - ଦେଶ୍-ଭାଷା, ଭୈଟାନ, ତିବ୍ବତ, ଚେତାତ, ଗୋରଜନାନ୍ତକୁମାର, ଓ ପାକିସ୍ତାନ ।

② Ladakh mountain range (ଲାଦାଖ ପରତଙ୍କାଳୀଣ) :

- ⇒ କାହାରୀର ଅନ୍ତର ହିମାଲ୍ୟର ଉଚ୍ଚତା ଅନ୍ତର ୩୮୦ କିମି ଦୀର୍ଘ ଲାଦାଖ ପରତଙ୍କାଳୀଣ ବେଳିଯିତ ।
- ⇒ ମିଶ୍ର ନଦୀ (Indus river) ଓ ଶିଯୋକ ନଦୀ (Shyok river) ଯେବେଳେ ଏହି ପରତଙ୍କାଳୀଣ ବେଳିଯିତ ।
- ⇒ ଏହି ପରତଙ୍କାଳୀଣ ବେଳିକୁମାର ୬୦୦ମିଟିମ୍ବରରେ ତେବେଳି ଉଚ୍ଚ ଶୁଷ୍ଟ ଥିଲୁଛେ ।
- ⇒ ଏହି ପରତଙ୍କାଳୀଣ ଭାଷା-ପୂର୍ବ ବ୍ୟାଖ୍ୟା-ଲାଦାଖ୍ୟ (Ladakh plateau) । ଯାହା ଗଢ଼ ଛୁଟ ୪୦୦ ମିଟିମ୍ବର ଉଚ୍ଚତା । ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ମର୍ଗୋଦ୍ଧାରୀ ଲାଦାଖ୍ୟ ।
- ⇒ ଖାରଦୁଂଳା (Khardung La)- ପ୍ରଥମ ପରତଙ୍କାଳୀଣ ପରତଙ୍କାଳୀଣ (mountain pass) ।
- ⇒ ପାଂଗୋଂ ଲେକ (Pangong lake) ଏହା ପରତଙ୍କାଳୀଣ ଲାଦାଖ୍ୟ ଭୂତଳର ଦ୍ୱାରା ବର୍ଣ୍ଣିତ ଏହାର ଅନ୍ତର ୪୦୦ ମିଟିମ୍ବର ।

ତେଣେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା : ୧ କାହାରୀର ଭାଷାର ଶ୍ରେଣି ହିମାଲ୍ୟ ଲାଦାଖ ପରତଙ୍କାଳୀଣ ବେଳିଯିତ ।

୨ ହିମାଲ୍ୟ ପୂର୍ବତିର ଅନ୍ତର ଭୂତଳର ଭାଷାର ଶ୍ରେଣି ।

Soils in India

ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା

Manojit Haldar
M.Sc in Geo (K.U), B.Ed
M- 9647029921

କୃଷିପ୍ରକାଶ ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ଏକ ବ୍ୟାଲୁ ଅମ୍ବଦ । ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ବ୍ୟାଲୁ ଏକ ନିର୍ମାଣିତ ଭୂମି ନାହିଁ । ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା କିମ୍ବା ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା - ଭୂମିକାର ଭୂମିକା ଏକ ଭୂଭିକା କିମ୍ବା ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା । ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ଜୀବି ଜୀବି, ଜୀବି ଜୀବି, ଜୀବି ଜୀବି, ଜୀବି ଜୀବି ଜୀବି, ଜୀବି ଜୀବି ଜୀବି, ଜୀବି ଜୀବି ଜୀବି, ଜୀବି ଜୀବି ଜୀବି । ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ଏକ ଭୂଭିକା ଏକ ଭୂଭିକା । ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ଏକ ଭୂଭିକା । ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା - 'କୋଳା ଜୀବି ଏବଂ, ଭୂଲା ଥୁବୁ ସବୁ' ।

Classification of soils of India (ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ଭୂଭିକା) :

The Indian Council of Agricultural Research (ICAR) ଏବଂ ଭୂଭିକା ବିଭାଗ 1953 ମେଲ୍ All India Soil Survey Committee ପରେ ଥିଲା । ICAR କମିଟି-ଭୂଭିକା ଅନୁଯାୟୀ ଭୂଭିକା, ଭୂଭିକା, ଭୂଭିକା ଏବଂ ଭୂଭିକା ଅନୁଯାୟୀ ଭୂଭିକା ଏବଂ ଭୂଭିକା ଏବଂ ଭୂଭିକା । ଏହି ଭୂଭିକା ଏବଂ ଭୂଭିକା ଏବଂ ଭୂଭିକା ଏବଂ ଭୂଭିକା ।

ଏହି 8 ଟି ଆଂଶିକ ଭୂଭିକା ହନ-

- ① ପଲି ଭୂଭିକା (Alluvial Soil)
- ② କୁଞ୍ଜ ଭୂଭିକା (Black Soil)
- ③ ଲୈନିଟିକ ଭୂଭିକା (Red Soil)
- ④ ଲ୍ୟାଟେରିଟିକ ଭୂଭିକା (Lateritic Soil)
- ⑤ ମୃଦୁ ଭୂଭିକା (Arid and Desert soil)
- ⑥ ବେଶ୍ୱର ଓ ପାରିତ୍ୟକ ଭୂଭିକା (Forest and mountain soil)
- ⑦ ଲାବନାକ୍ତ ଓ ଲାକାଲିକ ଭୂଭିକା (Saline and Alkaline soil)
- ⑧ ପିଟେ ଓ ଭୂମାହିକ ଭୂଭିକା (Peaty and Marshy soil)

ଭୂଭିକା :

- ICAR ଏବଂ ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଭୂଭିକା ।
- ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ଏକ ଭୂଭିକା ଏବଂ ଭୂଭିକା ।
- ICAR ଏବଂ ଭୌଭିକା 'National Bureau of Soil Survey and Land Use planning' ଏବଂ ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ମହାବିଦ୍ୟା ବିଭାଗ ମେଗାପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି ।

① Alluvial Soil (ପଲି ଭୂଭିକା)

ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ଭୂଭିକା ଏକ ଭୂଭିକା ଏକ ଭୂଭିକା । ଏହି ଭୂଭିକା ଉତ୍ତର ଭୂଭିକା ଏକ ଭୂଭିକା । ଏହି ଭୂଭିକା ଏକ ଭୂଭିକା ।

Regional distribution :-

- ① কর্ণাক ও মহায়াকুড়ি দক্ষিণ-পূর্ব উভয়,
- ② পশ্চিমবঙ্গের বাঁচুড়া ও শীরচুম্বী তীলা
- ③ অডিনা, বাড়বন্দুক উভয় প্রদেশের দক্ষিণাঞ্চল।
- ④ উত্তর-পূর্বের নগাল্যান্ত, মনিসুন্দৰ মিজুখাম, প্রিমুখ
- ৫ মেগাল্যান্তে এবং মাঝি দ্রোণ খন্তি।

Area : বৃক্ষের আয় ৩.৫ লক্ষ বর্ড কিমি (আয় ১১% উত্তোল) খুঁতি বর্ষজ লোহিত মুক্তিকা।

Origin : বেচির উচ্চতা ও উর্ধ্বতর অঞ্চল পাইন বেচির ও কুপান্তুরি শিলা শারীর পোষবিশেষ ঝাঁঁপে এবং শুক্তিক্ষেত্র সাবিনত থায়েছে।

Crops : এই ক্ষেত্রে বেচির শূলক মিলেট, বাদাম, ছাঁড়ি, কুমারিন, গোচুর ও কমি কুপান্তুর পাঞ্চ বিশেষ ও মাধ্যমিক। ভূমস্তুচ ও সার অন্যান্য মান্দাম এবং মানিত ধান, তৈলবীজ, জল প্রচুরিত ঘাস কয়া খন্তি।

Characteristics :

জন বাধা : এই মাটি লাল-স্তোত্তর (পানি প্রস্তুত) ও লাল-বেল এবং রুই প্রকার খন্তি।

① Colour : মানিত লোহার রঙ হিসি খাণ্ড প্রই মানিত রঙ লাল। গুরু কথনত কখনও পুর রঙ বাদামী, দুস্ত ও রক্ত খন্তি।

② Texture : পালি ও বালুকনার রঙ হিসি।

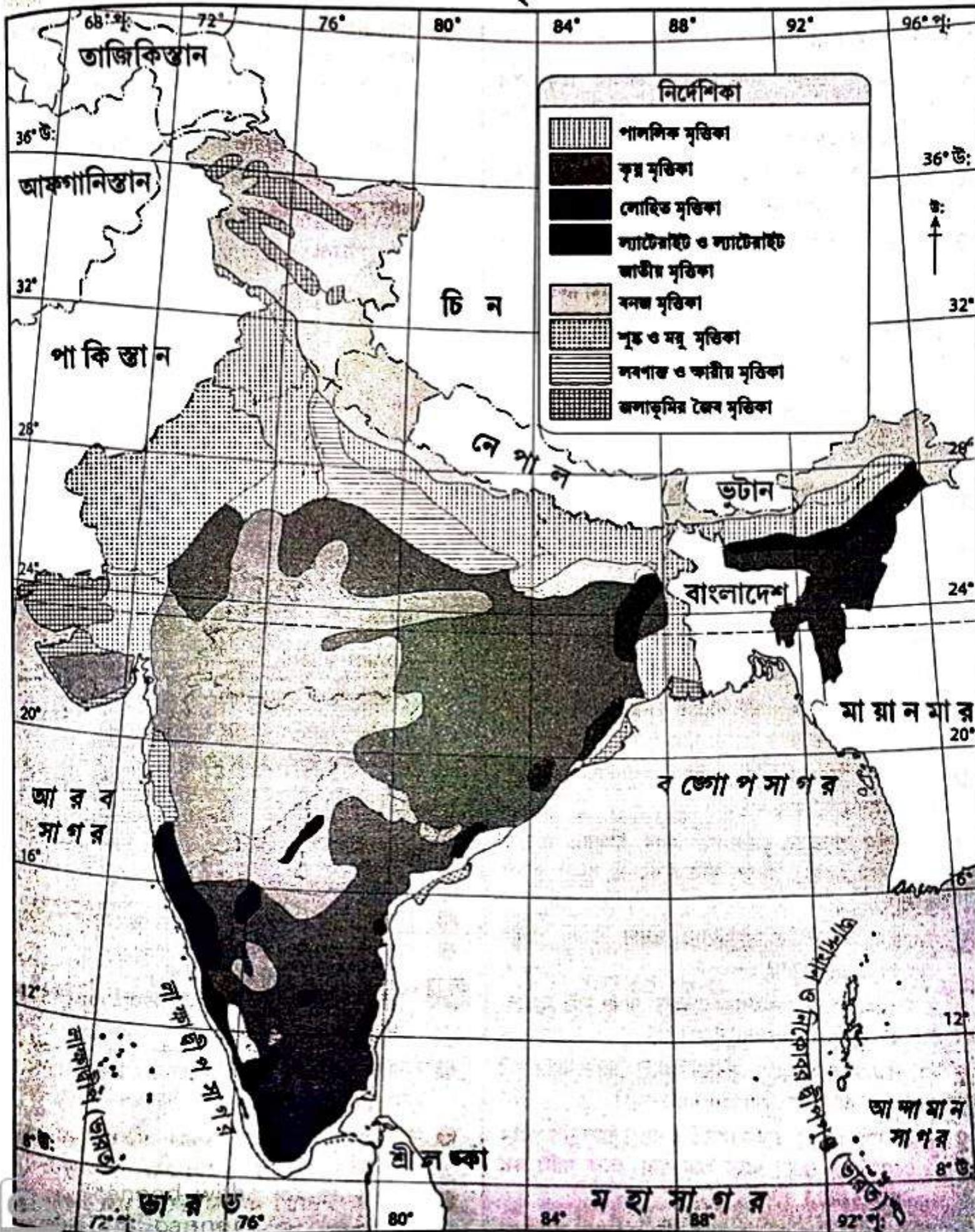
③ Elements : ফসফেটস লাভ মান দুধ হিসি কিছু নাইট্রোগেন তৈরুনৰ জাজ সামান্য এবং ত্রৈ সামান্য পারিমান দুধ মে বালু গুরুত্ব।

④ Lateritic Soil (ল্যাটেরিট মুক্তিকা):

ল্যাটেরিট শব্দটি ল্যাটের শব্দ 'Later' (লেইট প্রস্তুত, খন্তি কুটি) দ্বারা শুলিয়ে গুলি এই জাতির উচ্চত মুক্ত খন্তি খন্তি, এই প্রে-মানিত ল্যাটেরিট জাতি বলে। ল্যাটেরিট শব্দটি 1810 খ্রিস্টাব্দে Buchanan অবগুম্যস ব্রহ্মণ কৃত।

Regional distribution : পূর্বের পান্তি-বেঁকুল, বাঞ্ছমহল পাঞ্চাল, সাতপুরা, কর্ণাক, গুমিলান্ত, পুরুপুরুশ, মাত্তান্ত, গুলামান্ত ও নিখিল দ্বীপপুরুশ, পাঞ্চমান্ত পর্বত, শেগলপুর, পশ্চিমান্ত পুরানি বেঁকুল ল্যাটেরিট জাতি দ্রোণ খন্তি।

ଭାରତ—ମୃଦ୍ଦିକା

Relief of India / Physiographic divisions of India

ଭାରତ ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶି / ଭାରତ- ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶିକ ବିଭାଗମୂଳେ

ଭୋଗନ୍ଦା ଖିଳାଲଜ ଦେଇ କିମ୍ବା ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ ଯୁଗ କିମ୍ବା ଦେଇ
ମାତ୍ରା ହଜାର ଭାରତ ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ ଭୋଗନ୍ଦା ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ । ଦେଇନେବ
ଆହୁମୀମ୍ବ କନ୍ଧାମୁଣ୍ଡା-ଖେଳ ଉତ୍ତର ହିମାଲ୍ୟ ପରିବାଲା ପାହାନ୍ତି
ଭାରତ କିମ୍ବା ପାହାନ୍ତି ଦ୍ୱାରା ବାହୁଦ୍ଵାରା - ଖିଳାଲ କାଳାଚାମି
କର୍ବା ମାହାଚାମି, କେଷା ମାହାଚାମି, ଆହୁ ପାରତାଚାମି ପାହାନ୍ତି ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ
ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ । ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ ଦେଇ ଭୋଗନ୍ଦା ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ ଏବୁ ଭାରତକୁ
ଆସମ୍ଭୁଦ୍ଧ ହିମାଲ୍ୟ ବାଲ ।

Physiographic divisions of India (ଭାରତ ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶିକ ବିଭାଗମୂଳେ)

- 1) ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ-ଖିଳାଲ
- 2) ଭାରତ ଭାରତ ମାହାଚାମି ବେଳ
- 3) କମାରୀମ୍ବ କାଳାଚାମି ବେଳ
- 4) କମାରୀମ୍ବ ମାହାଚାମି ବେଳ ଏବୁ 5) ଦୀପାଲୁଙ୍କ

ଭାବେ ବାଧା : 1965 ମାଲ ବେଶ୍ୟାପକ S. P.
Chatterjee ଟ୍ରୈମିକାପର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଭାବେ
କିମ୍ବା ଭାରତ ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶିକ ଭାବେ
7ମ୍ବ ବେଳ ବେଳ କାଳାଚାମି -

- 1) ଭାରତ ପାରତ ବେଳ
- 2) ଭାରତ ମାହାଚାମି ବେଳ
- 3) ମାହାଚାମି ଖୁଚାମି
- 4) କମାରୀମ୍ବ କାଳାଚାମି ବେଳ
- 5) ମାହାଚାମି କାଳାଚାମି
- 6) ପୂର୍ବ କମାରୀମ୍ବ କାଳାଚାମି
- 7) ଦୀପାଲୁଙ୍କ

1 Northern Mountain Region (ଭାରତ ମାହାଚାମି ବେଳ)

- ⇒ ଦେଇ ବେଳ ଭାରତ ମାହାଚାମି ଟ୍ରୈପ୍ରକାଶ ବେଳ ।
- ⇒ ଦେଇ ବେଳରେ ଭାରତ ପାରତ ମାହାଚାମି ହିମାଲ୍ୟ
ଦ୍ୱାରା ଗାଠିତ ।
- ⇒ ଅନ୍ଧାରା, ଝମାକୁର୍ରା ଲାଦାଘ ପରିଶ୍ରାନ୍ତ ଓ କାଳାଚାମି ପରିଶ୍ରାନ୍ତ
ଏବୁ ଭାରତ-ମୁଖ ଭାରତ ପାରତ କାଳାଚାମି ଏବୁ ପୂର୍ବଚାଲିତ ଦେଇ
ବେଳରେ ବେଳରେ ।
- ⇒ କ୍ରୀମିତିର ପ୍ରତିହାତ୍ମକ ଭୋଗନ୍ଦା ଦେଇ ପରିଶ୍ରାନ୍ତନିର୍ମାଳି ଏବୁ ଦେଇ
ମାହାଚାମି କାଳାଚାମି ମାହାଚାମି ପଲି ଖେଳ କ୍ରୀମି ଥୁବୁଛିଲ ।

Regional distribution: এই প্রকার মাটির বিস্তৃতি -

- ① সিঙ্গু-গঙ্গা-ব্রহ্মপুর মমছামি
- ② হাঙ্কিন বেংগলুর নদী পলিমারিক
- ৩ ③ উপকূলীয় মমছামি বেংগল।

Area: বেংগল অঞ্চল ১৫ লক্ষ বর্গ কিমি এলাকার এই মাটির বাস্তু।
দ্রুতগতি ৪৫.৬% দিয়েও পলিমারিত অন্তর্ভুক্ত।

Origin: ভেজের বেংগল নদীচুলি হিমালয় পর্বত থেকে হাঙ্কিন বেংগলুর
নদীচুলি নাশিকের মালছামি ও পূর্ব ও পশ্চিমচাহৈ পর্বত অঞ্চল খুব-
খালি, পালি, কানা সমষ্টিতে জড় থেকে উপকূল মসুদ তৃণজা অধিকার
পালি, খালি সমষ্টিতে জড় পালি মাটি গঠন করেছে।

Crops: গুরুতর দ্রুত শূল পেই মাটি কৃষির শিখায় উৎপাদিত।
অঞ্চল মূল উৎপাদন - ধান, গম, ভুট্টাচু, পেঁচ, পাঁপা,
গোল, কাছমারি প্রভৃতি এই মাটির উৎপাদিত ঘোড়। অঞ্চল মুক্তিক্ষেত্র
উৎপাদিত পেঁচল বেংগল অঞ্চল কৃষি বলুপুর অন্তর্ভুক্ত। অমন -

- ① পাম্পাব- বাবুগানা- বেংগলুর গম অন্যত্ব
- ② ভেজ প্রচুর - উচ্চ, বলুপুর
- ③ বিহুব - গম ও পাঁচ বলুপুর
- ④ পশ্চিমবঙ্গ - ধান ও পাঁচ বলুপুর

আবেগান্ধা: পলিমারি
বেংগল উন বেংগলুর মালছামি
পলিমারিত শুরু শার্কিত
ভেজ বেংগলুর মমছামি
Wheat and rice চৌকি of
India বলা হয়।

Characteristics:

① Colour: শিলা ছুঁটিখন্ড বেংগলুর শব্দনুষ্ঠ পালি হৃতিকর রং
বিহু বেংগল বিহু- এবং দ্রুত হৃতিকর চারীকৃতি ক্ষয় গুপ্তগায় সম্মত
নয়।

② Texture: হৃতিকর অন্তর্ভুক্ত বালির লেপ তেলি, আরো জ্বলনুকৃত পালির লেপ তেলি। মুক্ত অঞ্চলুক শূল মাটিকে ক্লেইন মাটিতে ধূত তেলি, গোটে ভেজান্ত
কৃতি।

আবেগান্ধা: পলিমারি উৎপাদিত
প্রকৃতি। অধুন পেই মাটি ব্যাসনবীন
এবং প্রতিবন্ধনুকৃত রঞ্জনাল- রবুর কা
প্রাণনৃত প্রযুক্তি নতুন পালি প্রক্রিয়া হয়
শূল প্রতিকৃত কৃত চিকেনের গৃহু উচ্চতা
পাই না।

③ Elements: → এই মাটির মাধ্যমে পোকিয়ানুর পরিয়ান তৈরি।

→ নাইপ্রেক্ষিত ও কৃত পোকার পরিয়ান ক্ষেত্র প্রযুক্তি এই মাটির
কৃতি- স্পেচারি।

→ এই মাটি মুক্ত পালি ও ধনিকৃতীয় মমছামি গঠিত।

Different types of Alluvial soil:

① Khadar (ঘাদা): নদীর গীৱুকী নদীর পলিমারিত Khadar
বলুপুর। পাম্পাব অথবা 'ধান' নাম পরিচিত।

শুভজাটে প্রাচীর
পলিক (গোৱাটে
(Gorat) গুল।

② Bhangar (ঝঁঝার): নদী প্রদূষ দুর্বলী অসীর পলিমারিত Bhangar
বলুপুর। পাম্পাব এই মাটি 'কেট' নাম পরিচিত।

- ⑩ ମହାବୁଦ୍ଧ ଓ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦୀପଙ୍କ ପାଶିମାର୍ଥ
 - ⑪ ପ୍ରତ୍ୟାମନିକ ଦୂଷିତାର୍ଥ
 - ⑫ କର୍ଣ୍ଣାକ ଓ ତମିଲନାଡୁ ଉତ୍ତରାର୍ଥ

#Area: ଦେଶର ପ୍ରାୟ 5.50 ଲକ୍ଷ ବର୍ଗମିଳି ଏବଂ 17% ପ୍ରେକ୍ଷଣ ଶ୍ରୀତିକା ମିଳୁତ ।

Origin: ग्रेन्डीगार्ड का लोहा द्वारा बना हुआ काला युअल्टे शिला-स्तूप
बुद्धि से बनाई चित्ततात् दृष्टिकोण विश्व अधिकारि है। मणित वर्ष लाला
शुक्रिया द्वारा बना है। लोहा द्वारा बना हुआ शुक्रिया अंतरिक्षात्
दासीय कदार परिज्ञान द्वारा आकार द्वारा दूर्घटन अमेज द्वारा।

Crops : ପରେ ମାଟିତ୍ତ କର୍ଣ୍ଣମ,
ହୈଲାଗା, ଗାନ୍ଧକ ଓ ପ୍ରେମଗୁଡ଼
ଚାଷ ଓ ଶୁଦ୍ଧ ପାଥିମାନ ଯୁଗ
ଆଜାଗା ଗମ, ଶାନ, ଖୋଜ,
ଶିଳ୍ପ ଓ କମଳାଲୁବୁ ଚାଷର ଅନ୍ତର୍ଭାବ
ହୃଦୟମୂଳିକ ଉପଯୁକ୍ତ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶାନି
ଶିଳ୍ପ ଚାଷର ଅନ୍ତର୍ଭାବ ଯିବାପାଇଁ ପ୍ରେମା

ଶ୍ରୀ ଅଳ୍ପ 'Black Cotton Soil' ବା 'କାଳା ଭୀଜା ମାହି' ବଳ ।

characteristics:

① Colour : ସ୍ବୟାମ୍ବଳ୍ମିଳିଆ ଅଣ୍ଡକ ଛୁଢ଼ି ଏହି ପ୍ରତିକଷା ଦେଇଲାନିଧିମାତ୍ର ତେଜାର୍ଥିତ (Titanium Oxide) ଓ ଶ୍ରୀଵ ଫୋର୍ମର ପରିମାଣ ଯେତିଥିଲା ଥାକୁଟି ଏହି ରୂପ କଣ୍ଠାର୍ଥିତ ହୁଏ ।

② Texture: ମାଲ କେ ମାନ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ତ୍ରୁଟି ମାତ୍ରା (୫୦-୮୦%) କୁଣ୍ଡଳ
ମାତ୍ରାରେ ବୁଲ୍‌ମୁଖ ଅନ୍ତରୀଳ ଥିଲା ଯେତେବେଳେ ! #ତତ୍ତ୍ଵବାଦୀ : ମଧ୍ୟ

③ Elements: ଏହାରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବୀ,
୧୪ ଟଙ୍କ ଜାନ ୭.୨-୮.୫ । ଚାରିନାଗତମ
ଶାରୀର ଶତ୍ରୁ ଘୂର୍ଣ୍ଣ ଦେବର । ଏହାରେ ଉତ୍ତର
ବ୍ୟୋମନିଷ୍ଠାମ, ଚନ୍ଦ, ବେଳିନ ବ୍ୟୋମର,
ଶ୍ରୀରାତ୍ରିର ସବ୍ରିଆନ ପ୍ରତିଶି ଥିଲା ।

③ Red Soil (लाली भूमि):

ଶ୍ରୀନାଥେ କିଲାପୁ ଗଠିତ ପେଣ୍ଡଳ ଲାଲ ମାଟିର ସ୍ତୁଷିତ ୨୫ । ଏହି
ମାଟିତ କ୍ରୀ ପଦାର୍ଥର ଧୂଲମାପୁ ଧରିବାର ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ତ୍ରୈମି ଖାଲ୍କ ।
ଲୋହର ପେଣ୍ଡଳ କ୍ରେଚି ସବିଜ୍ଞାନ ଖାପୁ ଏହି ମାଟିର ସତ୍ତ୍ଵ ଲାଲ ।
ମାଟିର ଦୁଇ କାହୁ ଦେବନର । (ଶ୍ରୀନାନାଥ ମାଟି ଏହି କାହୁର ଦେବନର ।)

କୁନ୍ତ ହେବୁ? ଅଳ୍ପ କାହା!

- ① ଶ୍ରୀଅକାଳ ପ୍ରେସ୍- ମାର୍ଗିତ ମୁଦ୍ରଣ
ଖୋଲୁ କରୁ ପାରନ କହୁ ।
 - ② ମାର୍ଗିତିବ୍ରତ ଧରିବ ମନ୍ଦିର ମୟୁଳୁ
 - ③ ପାଲି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ କେ ଦେଖି ବାଜାର
ଦୂରଜୟନ ଆମଜ ଦୁଃଖ ଦେଖି ।
— ପ୍ରେସର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରେସ ମାର୍ଗିତ କର ।

#ତେବେଣ୍ଟେ :

ମନ୍ତ୍ରମାର୍ଗିଲାନାହେ କାନ୍ଦାକଳାବ
ଉନ୍ନ ଭେଦ ଭେଦାପ୍ତ ଭେଦ-
ମାର୍ଗି ଶୁଣ ଚାହେବୁ ବା ଆଶାଲ୍ପ
ଏବଂ ଶୁଣ ଭେଦାପ୍ତ କୁର୍ମ
କାନ୍ଦି କୁ ମାର୍ଗିଲାବ ମୁଦିଷ୍ଟ ।

⑥ Forest and Mountain Soil

(ବେଶ୍ୱର ମାଧ୍ୟମରେ ପାଦତଳ ବୃକ୍ଷର ପାଦତଳ ସୂଚିକା)

ବେଶ୍ୱର ମାଧ୍ୟମରେ ପାଦତଳ ନାମନ ବୃକ୍ଷର ପାଦତଳ ଏବଂ ଅନ୍ତରେ ଲଜାପାତା ମାଧ୍ୟମରେ ପାଦତଳ ହେଉଥିବା ହୁତିକା (Humus)-ଏ କଥାଗ୍ରାହିତ ଥିଲୁ ଏକ ବୃକ୍ଷର ଡେବି ଓ ପୋପିକ ହୁତିକା ହୁତିକା ହେଉଥିବା ଏବଂ ଅନ୍ତରେ ଅନ୍ତରେ ମାଧ୍ୟମରେ ପାଦତଳ ହୁତିକା ହେଲା ଥିଲା । ଏହି ହୁତିକା 'ପତଙ୍ଗମଳ' ହୁତିକା ନାମରେ ପାରିଛି । କଥା ଶବ୍ଦ 'ପତଙ୍ଗମଳ' କଥାର ଅର୍ଥ ଏହି 'ହୁତିକା' । ଅନ୍ତରେ ମାଧ୍ୟମରେ ହୁତିକା ଓ ନୀଳଗିରି ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତର ଫୁଲ ପାଦତଳ-
ପାଦତଳ ଯାହାକୀର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ତରେ ଲଜା-ପାତା, କାଣ୍ଡ, ଫୁଲ, ଫୁଲ ପାତଳରେ ଗୁମ୍ବା ଏକ ହୃଦୟର ଭେଦ ଉପରେ ଦ୍ୱିମଧ୍ୟ ଅନୁର୍ଧ୍ଵ କାହିଁର ହୁତିକା ହେଲା, ଏବଂ ପତଙ୍ଗମଳ ହୁତିକା ହେଲା ।

Regional distribution : ଭାରତ ହିମଲ୍ଯା ମାଧ୍ୟମରେ ଅନ୍ତରେ, ଦିଲ୍ଲିରେ ନୀଳଗିରି ଓ ପାନିପଟାରେ ପରିତ୍ୱର୍ତ୍ତର ବନକୁ ଅନ୍ତରେ ଏହି ମାଧ୍ୟମରେ ଥିଲା । ପୋରା, ହିମଲ୍ଯାରେ କେନ୍ଦ୍ରର ଓ ଶାତରୁଲିରେ ଏହି ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଖା ଥିଲା ।

Area : ବେଶ୍ୱର 2.85 ଲକ୍ଷ ହାତ୍ତି କିମି ରେ 8.7% ଅନ୍ତରେ ମାଧ୍ୟମରେ ଅବସିନ୍ନ ।

Origin : ଭାରତାଲା, ଲଜାପାତା, ଫୁଲ ପାତଳ ମୁଢ଼ି କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କାହିଁର ହୁତିକା ହେଲା ।

Crops : ଅନୁର୍ଧ୍ଵ ହୃଦୟ ଗ, କାମ୍ବି, ବିଲିମ ଅଶଳା, ଫୁଲ ଅଛାତି-
ବାଗଟା ଫୁଲରେ ଏହି କାହିଁର ହୁତିକା ହେଲା ।

characteristics :

① Colour : ମାଧ୍ୟମରେ ପାଦତଳ କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ହୁତିକା କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୁତିକା ହେଲା ।

② Texture : ହୁତିକା, ଫୁଲ ଦିଲ୍ଲି ପାତଳ ଏବଂ କାହିଁର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ତରେ ହୁତିକା, ଏହି ଏହି କାହିଁର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ତରେ ଅନ୍ତରେ କାହିଁର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ହୁତିକା ହେଲା ।

③ Elements : ① କାହିଁର କ୍ଷେତ୍ର ପାଦତଳ ଏବଂ ହୁତିକା କ୍ଷେତ୍ର ।

② ପାଦତଳ ଏବଂ ହୁତିକା କ୍ଷେତ୍ରର କାହିଁର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ହୁତିକା ହେଲା ।
ତୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚ୍ୟୁତ୍ତ ଏହି କାହିଁର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ହୁତିକା ହେଲା ।

Geotexture :

① ଗ୍ରୁ-କାର୍ବାଇସ୍, ଲାଲିଘ, ହିମଚଲପାଦାଦ୍ରିଶ ଏହି କାହିଁର କାଳାମାର
(Skeletal) ହୁତିକା । ଅନ୍ତରେ ଏହି କାହିଁର କାଳାମାର କାହିଁର କାଳାମାର
ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନ୍ତରେ କାହିଁର 35% ଏହି କ୍ଷେତ୍ର, ବେଳେ skeletal ତଥା ବୁଲା ।

② ପାଦତଳ ଏବଂ ହୁତିକା କ୍ଷେତ୍ରର ଏହି କାହିଁର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ହୁତିକା ହେଲା ।
ଏହି ହୁତିକା ଏବଂ ନୀଳଗିରି ଏବଂ chestnut କାହିଁର ନାମ ପାଇଛି ।

⑤ Arid and Desert Soil

ଶ୍ରେଣୀ ୬ ଅର୍ଦୁ ମୃତ୍ତିକା

ଏହା ସତିକା ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଅର୍ଦୁ ମୃତ୍ତିକା ଦେଖା ଯାଏ । ଅର୍ଦୁ ମୃତ୍ତିକା ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭାବୀ ଜୋଗିବାର ମିଶ୍ରାତ୍ମକ ମୃତ୍ତିକା । ଏହା ଶାରୀ ବାଲି ମହିଳାଙ୍କ ମାତ୍ର ।

Regional distribution : ବାଣ୍ଡାମାନର ଏବଂ ମୁଖ୍ୟମିଶ୍ରମ, ପାଞ୍ଚବାର ଉତ୍ତିମିନା . ଓ ଉତ୍ତାପ୍ରକାର କିନ୍ତୁ ବେଳେ ଏହା ଶାରୀ ଦେଖା ଯାଏ ।

Area : ବେଳେ ଆମ୍ବା ୧.୫୨ ଲକ୍ଷ ହାତି କିମି ବାଜାରେ ଅର୍ଦୁମାନର ଏବଂ ୫.୩୨% ଆମ୍ବାର ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ଅର୍ଦୁ ମୃତ୍ତିକା ମାତ୍ର ।

Origin : ଦୁଇମଧ୍ୟର ପରିମାଣ ଅର୍ଦୁମାନ ଏବଂ କମ ୨୫୦୦୦ (୫୦ ଲୋକର କମ) ବ୍ୟାପ୍ତିକ ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ଅର୍ଦୁମାନ ଏବଂ କିମାନର ପ୍ରେକ୍ଷା ଏହା ଶ୍ରେଣୀ ମୃତ୍ତିକା ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ଅର୍ଦୁମାନ ଏବଂ ବାଲିର ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ।

Crops : ପାଇଁକୁ ପାରିବାରୁ ଦୂର୍ଦେଶୀ କୃତ୍ୟା କରିଲୁ ଗମ, ଘର, ମିଳାଇ, ଝିଲା, ଗଲ - ଟୁକ୍କୀ ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ଚାଷ କରା ଯାଏ । ଉଦ୍‌ଦିଗ୍ନ ଗାନ୍ଧୀ

ତାନ ବ୍ୟାଧି : ମୁଖ୍ୟମାନର ଶାରୀ ଲବନାକୁ କେନ୍ତିରେ ଦୁଇମଧ୍ୟର ବ୍ୟାଧି ଦେଖିଲୁ । ଉଦ୍‌ଦିଗ୍ନ ବାଲିରେ କାହାନ୍ତିରେ କ୍ରମିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ଲବନ କ୍ରମାଗତ ଶାକ ଏବଂ ପ୍ରେସ ମୃତ୍ତିକା ଉପରିମାତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେସ କରାଯାଇଲୁ ।

ଧାନ ପ୍ରକାଶ (Indira Gandhi Canal Project) ଦ୍ୱାରା ପରିମାଣ ବାଣ୍ଡାମାନର ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ତିକା ପେଟ୍ରୋଲିଆ ଫିଲ୍ଡ଼ର ଉତ୍ତାପ୍ରକାର କୁପିଲୋଗ୍ ମୃତ୍ତିକା କମାନ୍ତରିତ କରୁ ବଢ଼ିମାନ ବାଲି, ବାକ୍ତା, ଝିଲା, ଟୁକ୍କୀ, ଗଲ, ମିଳାଇ ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ବ୍ୟାପକ ବାଣ୍ଡାମାନ ଗାସ କରା ଥିଲା ।

characteristics :

① Colour : ମାତ୍ରିକ ରୂପ ବାନ୍ଧି ୨୮୦୩ ରାନ୍ଧା ୨୮୦୩ ।

② Texture : ଏହା ଶାରୀର ପରିମାଣ କ୍ରମିକ (୭୦-୭୫%), ଶାରୀ ଶାକ ଗାସିତ ବାଲ ଏହା ଶାରୀର ଅର୍ଦୁମାନ ରାନ୍ଧା ।

③ Elements : ① ମାତ୍ରିକ ଲଗନ୍ତର ଲଗ କ୍ରମିକ, କିନ୍ତୁ କ୍ରମିକ ପରିମାଣ ପରିମାଣ କମ, ଏବଂ ଶାରୀ ଅର୍ଦୁମାନ କରାଯାଇଲା ।

② ଏହା ଫର୍ମାଟ ଓ ନାଈର୍କାର୍କର ପ୍ରେକ୍ଷାପାଇଁ କାହାନ୍ତିରେ ପ୍ରେକ୍ଷାପାଇଁ ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ଏହା ଶାରୀ ଉତ୍ତାପ୍ରକାର ଅର୍ଦୁମାନ କରାଯାଇଲା ।

ତାନ ବ୍ୟାଧି : ବନ୍ଦର ବନ୍ଦ କାମିଗ୍ରାହା ପ୍ରେକ୍ଷାପାଇଁ ମରାର୍ଦ୍ଵ ଅନୁଭବ । ① ଏହା ମୃତ୍ତିକା ବେଳେ ଅର୍ଦୁମାନ ହୁଏ ।